

DARBININKAS

Vol. LXIII, Nr. 35

Rugsėjis-September 8, 1978 Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

25 centai

Savaitės
įvykiaiSAUGUMAS IEŠKO SPAUDINIŲ
Iš Lietuvos K. Bažnyčios Kronikos Nr. 32

Naujasis popiežius Jonas Paulius pirmame oficialiame kreipime į pasaulį pareiškė sieksias naujos tvarkos su didesniu teisingumu ir pastovumu ir nuoširdesniu bendradarbiavimu tarp žmonių. Jis taip pat atsisakė iškilingų karūnacijos apeigų ir pasitenkino tik jo kaip Romos vyskupo aukojamom mišiom.

Irano šachas Mohammad Reza Pahlevi, norėdamas palenkti opozicijos sluoksnius į savo pusę, nauju min. pirm. paskyrė buv. senato pirm-ką Jaafer Sharif-Emani, kuris pertvarkė visą ministerių kabinetą ir pakeitė visą eilę karinių ir civilinių pareigūnų.

Nikaraguos opozicija prieš prez. Anastazio Somoza vis dar tebeauga: darbininkai ir krautuviniai streikuoją, norėdami priversti prezidentą atsistatydinti, o tautinės gvardijos eilėse buvo sušauktas sąmokslas prezidentui nuversti. Keliolika karininkų ir gvardijos narių buvo areštuoti. Prezidentas pareiškė neatsistatydinsias, nes kitaip krašto valdžia patektų į komunistų rankas, ir kvietė palaukti 1981 įvyksiančių rinkimų.

JT Ženevoj suruošta konferencija prieš rasizmą pareikalavo privalomų sankcijų prieš P. Afriką ir pasmerkė Izraelį už jo palaikomus santykius su P. Afrika. JAV ir Izraelis nusprendė iš anksto šioj konferencijoj nedalyvauti, o Europos bendrosios rinkos valstybės, Kanada, Australija ir N. Zelandija konferenciją paliko prieš balsavimą. Austrija, Šveicarija, Suomija ir Švedija balsavo prieš.

Libane, į šiaurę nuo Beiruto Sirijos taikos priežiūros daliniai kovėsi su Libano krikščionių milicijos daliniais. JAV paragino visas Libano grupes susilaikyti nuo bet kurių oficialių pareiškimų ir veiksmų.

Portugalijos nepartinio Alfredo Nobre da Costa sudarytas ministrų kabinetas buvo prisaidintas ir pradėjo eiti pareigas.

Afganistane įsigalėjus komunistinei vyriausybei, trys jos ministriniai buvo areštuoti.

Nežiūrint į Izraelio ūkį kasmet investuojamų apie 4 bil. dol. (2 bil. suteikia JAV, o kitus surenka parduodami Izraelio paskolos laktus), ūkinė pažanga yra beveik nepastebima, nes pinigų praryja kova su infliacija.

Tvirtinama, kad Meksikoj surasti aliejaus šaltiniai galį būti produktyvesni kaip Saudi Arabijoje. Apie 1985 Meksika galės pagaminti apie 10 mil. statinių aliejaus per dieną.

JT dekolonizacijos komitete vėl iškilo aštrios diskusijos dėl Puerto Rico, trečiojo pasaulio valstybėm tvirtinant, kad tai esanti JAV kolonija.

Kinija paskelbė, kad apie 400 Vietnamo ginkluotų karių yra įsitvirtinę Kinijos pasienio teritorijoj ir kad dėl to ji atšaukusi savo delegaciją iš Vietnamo, kur ji tarėsi dėl Vietname gyvenančių kiniečių repatriavimo.

Kinijos komunistų partijos pirm-kas, lankydamasis Rumunijoj, Jugoslavijoj ir Irane, niekur neužmiršo įspėti Srg. S-gos, nors jos vardo ir neminėjo, nesikišti į svetimų valstybių reikalus.

JAV ambasada Maskvoj protestavo dėl NBC televizijos korespondento Gene Pell, bandžiusio nufilmuoti iš tarymo grįžtantį International Harvester pareigūną Crawford, sulaikymo.

1978 kovo 2 rytą Marytė Vitkūnaitė skubėjo į medicinos mokyklą. Rotušės aikštėje stovėjo "Volga" Nr. 84-92 ir šalia jos trys vyrai. Staiga vienas iš jų griebė M. Vitkūnaitę už rankos ir jėga įgrūdė į mašiną, o šalia atsėdė du užpuolikai, kurie pasisakė esą saugumo darbuotojai. M. Vitkūnaitė pareikalavus iš jų dokumentų, vienas saugumietis išsitraukė raudoną knygutę, bet į jos vidų pažvelgti neleido. Pakeliui prisijungė dar viena saugumo mašina, kurioje buvo trys vyrai ir viena moteris. Atvykę pas M. Vitkūnaitę, paėmė iš jos buto raktą, patys atsirakino kambarį ir sugužėjo vidun. M. Vitkūnaitė įsakė sėdėti ant sofos ir nejudėti iš vietos. Mjr. Urbonas paskelbė kratos orderį — atvykę paimti antitarybinio turinio literatūros ir dauginimo priemonės. Rašomoji mašinėlė stovėjo ant stalo, todėl Vitkūnaitė pakako tik ranka parodyti: "Pasiimkite".

Krata buvo daroma labai kruopščiai. Saugumiečiai peržiūrėjo kiekvieną popieriaus skiautėlę, nukabinėjo nuo sienų paveikslus, o vieną iš jų išardė, žiūrėdami, ar viduje ko nors nėra paslėpta, išmaigė sofą, pagalves, išvilko antklodės iš užvalkalų, peržiūrėjo visas knygas, šaldytuvą, pervertė visas lentynas ir sandėliuką. Suradę "Aušros" Nr. 9, labai apsidžiaugė. Dar daugiau jiems buvo džiaugsmo, kai rado devynis egzempliorius 20 puslapių perrašytos "Aušros" Nr. 9.

Kratos protokole įrašė tik mjr. Urboną, o likusieji 6 saugumiečiai nebuvo įrašyti (BPK reikalauja, kad į protokolą būtų įrašyti visi kratą darantys asmenys). Kviestinius saugumiečiai irgi atsivežė — Aldoną Prancišienutę, gyv., Kaune, Linkuvos g. 19-1, ir Kęstutį Šermukšnį, gyv. Kaune, Kalnų g. 18-1.

Krata buvo pradėta prieš 10 val. ir baigta 14 val. 30 min.

Kratos metu, be aukščiausių paminėtų leidinių, buvo paimta J. Gimiaus brošiūra "Lietuviškojo charakterio problema", rankraštis "Žmogus ir gamta", įvairūs asmeniškai užrašai, magnetofono kasetė, rašymo mašinėlė "Optima" ir kt.

Po kratos M. Vitkūnaitę nusivežė į Kauno KGB skyrių ir tardė iki 22 val. Saugumietis Raudys stulė daryti atgailą už savo kaltę ir žadėjo padėti išsiskirti iš "bėdos", kitaip jai būsią pritaikytas BK 68 str. Raudys negailėjo pastangų Vitkūnaitę įtikinti, kad ją ekstremistai kunigai įpainioję į savo voratinklį, kad šiuo metu reikalinga ramybė, o ekstremistai su savo brošiūromis kelią nerimą tautoje, kovoja prieš tarybų valdžią, patys norėdami įeiti į valdžią. Vitkūnaitė paaiškino, kad "Aušrą" gavusi iš vienos moters šven-

Laos grąžino į JAV 4 dingušių be žinios JAV karių lavonus.

Popiežius Jonas Paulius patvirtino visus Vatikano kurijos narius, kurie normaliai popiežiui mirus iš savo postų pasitraukia.

Spėjama, kad JAV nelegaliai gyvena apie 275,000 žydų profesionalų.

JAV posėdžiaujanti buv. V. Vokietijos kanclerio Willy Brandt vadovaujama komisija tarptautiniam bendradarbiavimui ugdyti priėjo išvadą, kad atoslūgio politika turinti būti bet kuria kaina išlaikyta, nes, įvykus pasaulio sprogitimui, kalbos apie žmogaus teises neteks savo vertės.

toriuje prie Šv. Antano bažnyčios, paskaičiusi, susižavėjusi ten parašyta tiesa ir pradėjusi ją perrašyti.

Vienas saugumietis bandė M. Vitkūnaitę užverbuoti savo agente.

Tardytojai daug kalbėjo apie kunigus. Džiaugėsi tais, kurie be parapijinio darbo daugiau

niekuo neužiimę, nirtę ant tų, kurie "ardą ramybę". Saugumietis kalbėjo: "Mes žinome, kad kovą veda tik vienas žmogus. Mes jį suimsime, ir nustosėjusios visos brošiūros; išsimsime toli jį ir visus bendradarbius".

(nukelta į 2 psl.)

Ministeris Stasys Lozoraitis kalba vieno apsilankymo metu New Yorke.

IŠ PAVERGOTOS LIETUVOS
KULTŪRINIO GYVENIMO

— Iš šiais metais išleistų poezijos knygų vertas dėmesio yra Aldonos Puišytės eilėraščių rinkinys "Kur meta plunksną vieversys". A. Puišytė yra gimusi tais pačiais 1930 metais, kaip ir kiti iškilesnieji okupuotos Lietuvos lyriškai — Justinas Marcinkevičius, Algimantas Baltakis, Vytautas Bložė ir Vytautas Mačiūka. A. Puišytė išsiskiria motyvų lietuviškumu. Partiniams reikalavimams ji atiduoda tik privalomą minimumą. Šių metų rinkinyje visai nėra vadinamosios pilietinės poezijos motyvų nei marksistinės ideologijos bruožų. Ji ieško "šitoj žemėj žemės nerastos" (75 p.), ieško daiktų ir reiškinių prasmės, būties sąmoningumo. Ir ji tiki, kad ieškojimas nebus tuščias: "Tikėsiu ir bus. Ižieb-siu — ir degs vidurnaktį giroj paparčio liepsnelė skaidrioji, ir šildysis broliai rankas" (36 p.). Savo ankstesniame eilėraščių rinkinyje "Žalvario raktas" (1970) A. Puišytė tautos gyvybės ieškojo archeologinėse gėlmėse, senosiose skryniose. Dabar ji įsiklauso į M. Daukšos tyruose šaukiantį balsą ir kojomis atsiremia į gimtinės molį. Prie Mituvos ir Antvardės išgirsta ir savo kaimyno iš Paantvardžių Jurgio

Baltrušaičio tylų poezijos žodį. Prasmės ir stiprybės ieško K. Donelaičio "kalbos čiurlenime". Poetė pasikalba su Vaizgant, su jo Mykoliuku, su Seiverija, su Žemaitė, su Paantvardžių dirbančiomis moterimis. Prasmės ieškojimas priklauso minties laukams, tačiau A. Puišytė visur yra lyriška, gyvenanti širdimi. Jos posmuose jautriai įsipina ir Lietuvos istorinis ir geografinis tragizmas: "Šitiek teriota ši žemė (...), Karaliaučiuje vėl maras" (44 p.). Taigi A. Puišytės naujoji knyga verta dėmesio. Tenykštėse sąlygose ji yra nuostabiais žiedais pražydusi gėlė. Poetė rašo dažniausiai verlibu. Dėl to jos eilėraščiai atrodo lyg monologai, lyg pokalbiai su nesamu partneriu.

— Vytautės Žilinskaitės satyrų knyga "Melagių pilis" rusų kalba išleido viena Maskvos leidykla 150,000 tiražu.

— Sovietų Sąjungos ryšių ministerija išleido vokus su 1863 m. sukilimo vado kun. Antano Mackevičiaus portretu, kurį sukūrė dail. P. Bengelis. Tik netylėtas kunigo vardas.

— Remontuojami barokinio stiliaus per karą gerokai apgrįauti Vaitkuškio dvaro rūmai netoli Ukmergės. Rūmus beveik iš

(nukelta į 2 psl.)

STASIO LOZORAČIO
80 METŲ SUKAKTIS

Šiais metais rugsėjo 5 Lietuvos diplomatinis šefas Stasys Lozoraitis sulaukė 80 metų amžiaus. Tai visai lietuvių tautai reikšminga sukaktis, nes St. Lozoraitis visą savo gyvenimą paaukojo Lietuvos tarmybai nuo ankstyvos jaunystės iki šio garbingo jubiliejaus. Dėl to nors suglaustai pravartu šia proga priminti jubilato nueitą gyvenimo kelią, jo diplomatinę tarnybą Lietuvai nepriklausomybės laikais ir jo, kaip diplomatinio šefo, pastangas jai išvaduoti iš Sovietų vergijos.

Gyvenimo kelias

St. Lozoraitis yra varpininko Motiejaus Lozoraičio, iš Griškabūdžio valsčiaus, Šakių apskr. kilusio lietuvių advokato, ir Suvalkų bajoraitės Marijos Jaroševičiūtės sūnus. Motiejus Lozoraitis buvo ne tik susipratęs lietuvis, bet ir anuomet skriaudžiamos liaudies gynėjas. Tai prisiminusi Lietuvos advokatų taryba 1937 Kaune pastatė paminklinį antkapį su velionio žodžių įrašu: "Ir prasčiokai yra žmonės".

Sūnus St. Lozoraitis gimė 1898.IX.5 Kaune, kur jo tėvas, pirmasis lietuvis advokatas, vertėsi advokatura. Devynerių metų Stasiukas liko našlaičiu, nes tėvas 1907 mirė. Tada jo auklėjimu rūpinosi motina. Pradžios mokslo ir 4 gimnazijos klases jis išėjo Kaune, o M. Yčo gimnaziją 1918 baigė Varonoje. 1918 rudenį grįžo į nepriklausoma pasiskelbusią Lietuvą ir stojo jos tarnybon. Vėliau, būdamas diplomatinėje tarnyboje, studijavo teisę Berlyno universitete. Dar prieš išvykimą į Berlyną, 1923, vedė užsienio reikalų ministerio informacijos skyrių — Elto dirbusią Vincentą Matulaitytę, su kuria susilaukė ir išauklėjo du sūnus — Stasį ir Kazį. Pastebėtina, kad St. Lozoraitis kartu su savo šeima didesnę gyvenimo dalį praleido užsieniuose tarnaudamas Lietuvai; vien tik Romoj, kur ir dabar tebegyvena, yra praleidęs 40 metų su viršum.

Diplomatinė tarnyba

Grįžęs iš Rusijos, St. Lozoraitis nuo 1918.XII.26 pradėjo dirbti vidaus reikalų ministerioje, iš kur 1919.VI perėjo tarnauti į ministerių kabinetą kanceliarijos viršininku, o nuo 1921.XII jau buvo ministerių kabineto reikalų vedėju. Pagaliau 1923 buvo paskirtas į Lietuvos pasiuntinybę Berlyne, kur 1925 buvo pakeltas pirmuoju sekretorium, o nuo 1928 pradžios pasiuntinybės patarėju. Paskui 1929 gale buvo perkeltas į Lietuvos pasiuntinybę prie Vatikano, ten nuo 1931 pavasario buvo charge d'affairs. Tas pareigas ėjo, kol 1932 rugsėjo mėn. buvo paskirtas užsienio reikalų ministerijos politikos departamento direktorium

St. Lozoraitis buvo ir užsienio reikalų ministeris (1934.VI.12-1938.XII.5). Tai buvo sunkūs laikai, nes Lenkija paskelbė Lietuvai ultimatumą, o Vokietija atplėšė Klaipėdą. Savo svarbiausiu uždaviniu St. Lozoraitis laikė stiprinti Lietuvos santykius su Vakaraais ir Pabaltijo valstybėmis. Jis buvo vienas iš Pabaltijo santarvės iniciatorių. 1934.IX.12 pasirašytos Ženevoj, kuri pakėlė Baltijos kraštų svorį, kai 1934-1935 vyko derybos dėl Rytų Europos saugumo pakto. St. Lozoraitis buvo išrinktas ir vieno Tautų Sąjungos plenumo komisijos pirmininku. Kaip užsienio reikalų ministeris su oficialiais vizitais lankėsi Maskvoje, Helsinky, Stockholme, Paryžiuje, Londone (vadovavo Lietuvos delegacijai karaliaus Jurgio V laidotuvese ir Eduardo VIII karūnacijoj), Romoj, Rygoje,

Civilinės aeronautikos taryba suteikė lėktuvų linijom teisę be tarybos sutikimo sumažinti kecionės kainas 70 ir pakelti 10 proc.

Taline ir kt. Jis gynė Lietuvos teises nuo nacionalistinės Vokietijos pretenzijų į Klaipėdą. Pakartotinai bandė rasti sugyvenimo būdą su Lenkija. To siekdamas, 1935 rugsėjo mėn. Ženevoj susitiko su Lenkijos užsienio reikalų ministriu Becku. Dėl to, kai 1938 kovo mėn. Lenkija Lietuvai paskelbė ultimatumą, St. Lozoraitis buvo įteikęs atsistatydinimą, kurio prezidentas nepriėmė. Užsienio reikalų ministerio pareigose liko iki 1938.XII.5. Kurį laiką dar veikė įgalioto ministerio titulu ir, Vokietijai atplėšus Klaipėdos kraštą, pirmininkavo komisijai, sudarytai kilusiem dėl to klausimam tvarkyti.

Lietuvos diplomatinis šefas

Artėjant karui, 1939.II.15, St. Lozoraitis buvo paskirtas nepaprastu pasiuntiniu ir įgaliotu ministriu Romoj prie Kvirinalo. Kai 1940 Lietuvai ėmė grėsti pavojus, tai užsienio reikalų ministerio J. Urbšio telegrama 1940.VI.2 St. Lozoraitis buvo paskirtas Lietuvos diplomatinio šefu su dviem pavaduotojais — P. Klimu ir J. Šauliu. Tas pareigas jis eina ir dabar. Tik karo metu, nuo 1942 pradžios iki 1945.XI.15, tose pareigose jį pavadavo J. Šaulys.

Kai 1940.VI.15 Lietuva buvo Sovietų Rusijos okupuota, tai St. Lozoraičio iniciatyva visi Lietuvos pasiuntiniai įteikė vyriausybėm, prie kurių buvo akredituoti, protesto notas eilei valstybių, tarp jų ir JAV, davusias pagrindinio nepripažinti Lietuvos okupacijos. Apie tai dr. S.A. Bačkis (Aiduose, 1968 Nr. 7, 322 psl.) rašo: "Velionis ministras P. Žadeikis savu laiku yra painformavęs VLIKą, kad jis yra pranešęs JAV Valstybės departamentui J. Urbšio telegramos turinį apie St. Lozoraičio paskyrimą Lietuvos Diplomatinio šefu ir pridūręs, kad tas paskyrimas buvo padarytas Lietuvos prezidentui ir ministrų kabinetui pritarus."

Netrukus Lietuvos pasiuntinybė prie Kvirinalo nustojo veikti. Mussolini, Hitlerio partneris, kuris jau anksčiau specialiu susitarimu buvo nusprendęs Lietuvą atiduoti Sovietų Rusijai, 1940.VIII.27 Lietuvos pasiuntinybę panaikino ir jos patalpas atidavė Sovietam. Tada St. Lozoraitis, likęs be pastogės, su šeima persikėlė į Lietuvos pasiuntinybės prie Vatikano nuomojamas patalpas ir ilgą laiką kartu su pasiuntiniu prie Vatikano St. Girdvainiu gyveno, iš čia vesdamas diplomatinę kovą prieš Lietuvos okupantą.

Lietuvos klausimais St. Lozoraitis yra rašęs svetimomis kalbomis straipsnių, kreipęsis į Jungtines Tautas, Europos Tarybos organus, svetimas vyriausybes, kelis kartus lankęsis JAV, Londone, Paryžiuje, Strasboure, Bonnoje, Ženevoj ir Pietų Amerikoje. Daug kartų tarėsi su VLIKu, kol buvo prieita prie vieningo darbo sprendimo.

Teisingai dr. S.A. Bačkis savo minėtame straipsny rašo, kad "St. Lozoraitis, kaip Lietuvos Diplomatinio šefas, nuolat susiduria su įvairiais sunkumais. Kartais pamirštame, kad jis yra Lietuvos valstybės de jure aukščiausias legalus pareigūnas, paskirtas paskutinės Lietuvos vyriausybės".

Taikliai ir Drauge rašęs Antanas Jotautas pastebi, kad "Ministro St. Lozoraičio kelias, prasidėjęs nuo valstybės kūrimo, tęsiasi per kovų už laisvę laukus iki jo aštuoniasdešimtųjų amžiaus metų". Užtat švenčiančiam 80 m. sukaktį jubiliatui linkim geros sveikatos, sėkmės einant Lietuvos diplomatinio šefo pareigas ir ginant lietuvių tautos aspiracijas bei Lietuvos teises ir interesus.

T.V.

JAU ARTI ŠIMTO KONGRESMANŲ IR SENATORIŲ YRA ĮSIJUNGĘ Į STIPRIŲJŲ REZOLIUCIJŲ ŽYGI

Kongresmanas Dornan ir senatorius Curtis yra didieji stipriųjų rezoliucijų žygio rėmėjai JAV kongrese

“Viena iš stipriųjų rezoliucijų Lietuvos ir kitų Pabaltijo kraštų bylos reikalu tikrai bus pravesta JAV kongrese”, — kalbėjo kongresmanas Robert K. Dornan (R-Calif.), įnešdamas šiomis dienomis kitą stiprią rezoliuciją, prie kurios kaip koautoriai prisijungė daugiau kaip 20 kongresmanų. Skaičius kongresmanų ir senatorių, įsijungusių į stipriųjų rezoliucijų žygį, artėja jau prie šimtinės. Tai didelis laimėjimas! Eilė legislatorių nepagaili mum gražių žodžių, bet konkretesnių darbų ar žygių kratosi. Stiprios rezoliucijos įnešimas į JAV kongresą yra konkretus darbas bei žygis.

Kongresmano Dornan pastangos

Daržnai ne vienas iš mūsų, kai vienas ar kitas legislatorius ką nors apčiuopiamiesio padaro Lietuvos bylos reikalu, prasiitaria: “Tas politikierius ‘medžioja’ balsus”. Kongresmanas R.K. Dornan distrikte pabaltiečių yra labai ribotas skaičius. Taigi tas priežiūras kam būtų be pagrindo. Jau porą kartų jis yra kreipęsis į visus kongresmanus, kviesdamas juos jungtis į stipriųjų rezoliucijų žygį. Jo balsas jau paklausė apie 50 kongresmanų. Jis mano, kad jam pavyks tą skaičių bent padvigubinti. Būtų tikslu geros valios lietuviams parašyti jam vieno ar poros įsakinių padėkos laiškus. Jo adresas: The Honorable Robert K. Dornan, House Office Building, Washington, D.C. 20515. Tokio nuosirdaus ir paslankaus “ambasadoriaus” JAV kongrese iki šiol dar nesam turėję! Jis nesitenkina tik gražiais žodžiais, o imasi konkrečių darbų bei žygių Lietuvos ir kitų Pabaltijo kraštų byloj.

Senatorius Curtis laimėjimai
Nepagaili mum gražių žodžių

Kongresmanas Robert K. Dornan (R-Calif.), kelių stipriųjų rezoliucijų autorius (H. Con. Res. 319 ir kitų), šiomis dienomis vėl įnešė kitą stiprią rezoliuciją, prie kurios kaip koautoriai prisijungė 20 kongresmanų su viršum. Jau per 70 kongresmanų yra įsijungę į stipriųjų rezoliucijų žygį. 40 kongresmanų su viršum mūsų reikalui yra laimėjęs kongr. R. K. Dornan.

Senatorius Carl T. Curtis (R.—Nebr.). stiprios S. Con. Res. 68 autorius, jau surado 10 senatorių, kurie įsijungė į stipriųjų rezoliucijų žygį kaip tos rezoliucijos koautorai.

ir senatoriai, bet ne toks yra senatorius Carl T. Curtis (R.—Nebr.). Jis imasi konkrečių žygių Pabaltijo kraštų byloj. Įnešė stiprią S. Con. Res. 68 rezoliuciją ir iki šiol jau surado 10 senatorių, kurie įsijungė į tą žygį kaip tos rezoliucijos koautorai. Štai tie senatoriai: L. Chiles (D.—Fla.), D. DeConcini (D.—Ariz.), J.A. Durkin (D.—N.H.), J. Gam (R.—Utah), B. Goldwater (R.—Ariz.), C.P. Hansen (R.—Wyo.), F.K. Haskell (D.—Colo.), O.H. Hatch (R.—Utah), M.R. Young (D.—Dak.) ir H.A. Williams, Jr. (D.—N.J.). Senatorius Curtis ir pabaltiečiai daro spaudimą į eilę senatorių, kad ir jie pasekytų minėtųjų pėdomis. Kur senatoriai iš tų valstijų, kuriose pabaltiečių yra tikrai apčiuopiamas skaičius? Juos reikia užversti laiškais ir telegramomis.

Kongresmanai, pajudėję šiomis dienomis

Šiomis dienomis kongresmano R.K. Dornan ir pabaltiečių pastangomis pavyko įjungti į stipriųjų rezoliucijų žygį šiuos kongresmanus (jie įnešė stiprias rezoliucijas atskirai ar prisijungė kaip koautorai prie kongr. Dornan rezoliucijos): M.F. McHugh (D.—N.Y.), J. Brademas (D.—Ind.), J. Delaney (D.—N.Y.), C. Dodd (D.—Conn.), D. Flood (D.—Pa.), W.H. Harsha (R.—Ohio), S. Montgomery (D.—Miss.), M. F. Murphy (D.—Ill.), A.J. Murphy (D.—Pa.), H.J. Nowak (D.—N.Y.), D.J. Pease (D.—Ohio), T. Corcoran (R.—Ill.), J. Eilberg (D.—Pa.) ir kt. Legislatorių, įsijungiančių į stipriųjų rezoliucijų žygį, skaičius didėja kasdien.

Mūsų pačių pastangos ir darbai

Stipriųjų rezoliucijų žygiui JAV kongrese vadovauja Rezoliucijom Remti Komitetas. Šis vienas didins įnešamų rezoliucijų skaičių iki galimo maksimumo: juo daugiau turėsime įnešti rezoliucijų, tuo lengviau bus vieną iš jų pravesti. Visos tos rezoliucijos yra atsidūrusios atstovų rūmų ir senato užsienio reikalų komisijose. Tos komisijos turi apibūdinti tas rezoliucijas prieš JAV kongresui tarant galutinį

žodį. Daromas visas galimas spaudimas į tų komisijų narius, kad jie kaip galima greičiau pajudėtų teigiama linkme.

Kiekviename kongrese yra įnešama dešimtimis tūkstančių įstatymų projektų ir rezoliucijų, bet tik apie 3% pasiekia dienos šviesą. Taigi šis stipriųjų rezoliucijų žygis yra milžiniškas užsimojimas, ir čia reikia visų ga-

limų darbo rankų ir visos galimos paramos. Ar geros valios lietuviai yra linkę pilnai ir nuosirdžiai prisidėti prie to darbo?

Visais stipriųjų rezoliucijų žygio reikalais rašyti: Rezoliucijom Remti Komitetas, Post Office Box 75893, Los Angeles, Calif. 90075.

RRK

IŠ PAVERGOTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

(atkelta iš 1 psl.)

naujo reikia pastatyti, bet visas architektūrinis ansamblis yra labai įdomus kultūros paminklas, statytas 1780. Jau dabar spaudoje nusiskundžiama, kad atstatytose rūmuose būsią įrengti keli butai sovietinio ūkio darbininkams, kai iš tikrųjų tokie architektūros paminklai tetinka tik muziejams ar meno galerijoms, bibliotekoms. Tas pats autorius nusiskundžia, kad panašiu būdu (darbininkų butais) yra sugadinti restauruoti Raudondvario dvaro rūmai. Skundžiamasi, kad niekas nesirūpina jau pradėjusiais griūti Siesikų dvaro rūmais, kad jie skęsta šiukšlyne.

Kaune nyksta karo sandėliu paversta buvusi Seminarijos Šv. Jurgio bažnyčia, restauruotos Kauno pilies griuvėsiai sienos vėlirsta, o aplinkuma užverčiama šiukšlėmis ir tampa girtuoklių rinkimosi vieta. Apie tai rašoma š.m. Literatūros ir Meno Nr. 17. Kitas autorius (Č. Kudaba) tame pat laikraštyje nusiskundžia, kad niekas nepasirūpina sutvarkyti poeto Juozo Šnapšėio-Margalio (1877-1921) kapo, esančio Sudeikių miestelyje prie gražaus Alauso ežero. Rašoma, kad poetas esąs vertas paminklo ir 100 metų nuo jo gimimo paminėjimo.

Jau sudaryta komisija, vadovaujama Kosto Korsako, Jono Biliūno 100 metų gimimo sukakčiai minėti. Sukaktis bus 1979 kovo mėnesį. Numatyta la-

bai daug renginių: parodų, literatūros vakarų, ypač plati programa būsianti mokyklose. J. Biliūnas platesnio minėjimo vertas. Tačiau visai kitaip vertintinas A. Guzevičiaus-Gudaičio 70 metų gimimo sukakties minėjimas, kuriam ruošiamasi šių metų gegužės pabaigoje. Tas enkavedistas, pseudoistorinių romanų autorius taip pat plačia programa bus minimas mokyklose, kultūros įstaigose, darbo kolektyvuose. Rengimo komisijai vadovauja pats Kultūros ministeris J. Bielinis.

Tik šiais metais išleistas pirmasis latvių-lietuvių kalbų žodynas, turįs 42,000 žodžių ir 3100 geografinių vardų. Žodyną sudarė J. Balkevičius ir J. Kabelka. Latviai jau daug anksčiau yra išleidę lietuvių-latvių kalbų žodynus: 1929 J. Ryterio paruoštas žodynas ir 1964 A. Buojačės ir V. Subatnieko dar didesnis žodynas.

Sportininko S. Stonkaus parašyta knyga “Žaidžiame krepšinį” laimėjo sąjunginių leidyklų konkurso premiją. Veikalėlis buvo pripažintas geriausiu metų sportine knyga.

Lietuvos valstybinis pučiamųjų orkestras Trimitas buvo pasiūstas koncertuoti į statoma transsibirinio geležinkelio BAM statybas. Koncertai vyko Chabarovske, Komsomolske — Birobeidžano srityje.

Pr.N.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Licensed by VNESHPOSYLTORG

Gerai pažįstama firma, kuri per daugelį metų skubiai ir tiksliai patarnauja savo skaitlingą klientūrą, siunčiant

DOVANAS-SIUNTINIUS
į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ ir t.t.

GAVEJAS NIEKO NEMOKA.
TOKSTANČIAI KLIENTŲ PATENKINTI.
VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI.
GARANTUOTAS SKUBUS IR TIKSLUS PRISTATYMAS.

Visuose mūsų skyriuose rasite didelį kiekį įvairių aukštos kokybės prekių prieinamomis kainomis.

Informaciją ir nemokamų katalogų prašykite mūsų vyriausioje įstaigoje ir visuose mūsų skyriuose.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

488 Madison Avenue (tarp 51 ir 52 g-vės)
Floor 21st New York, N.Y. 10022
Tel. (212) 758-1150-1

SKYRIAI:

Apple Valley, Min. 55124	7626 W. 150 St.	612 432-7083
New York, N.Y. 10003	45 Second Avenue	AL 4-5456
New York, N.Y. 10011	135 W. 14th Street	CH 3-2583
So. Boston, Mass. 02127	389 West Broadway	268-0068
Bridgeport, Conn. 06610	1880 Seaview Ave.	203 367-2863
Chicago, Ill. 60622	2222 West Chicago Ave.	BR 8-8966
Chicago, Ill. 60629	2501 West 69 St.	WA 5-2737
Cleveland, Ohio 44134	5879 State Road	884-1738
Lexington, N.Y. 12452	Route 13A	518 988-6742
Irvington, N.J. 07111	1082 Springfield Ave.	374-6446
Grand Rapids, Mich. 49504	638-38 Bridge St. N.W.	GL 8-2256
Hackensack, N.J. 07601	112 Main St.	201 342-9816
Hartford, Conn. 06106	518 Park St.	246-9473
Lakewood, N.J. 08701	241 Fourth Street	FO 3-8569
Los Angeles, Calif. 90022	960 S. Atlantic Blvd.	AN 1-2994
New Haven, Conn. 06511	1329 Boulevard	LO 2-1446
Newark, N.J. 07106	698 Sanford Avenue	373-8783
Passaic, N.J. 07055	42 Monroe St.	GR 2-6387
Philadelphia, Pa. 19122	1214 N. 5th St.	PO 3-4818
Philadelphia, Pa. 19141	4925 Old York Rd.	GL 5-9586
Pittsburgh, Pa. 15203	1307 E. Carson Street	HU 1-2750
Waterbury, Conn. 06710	555 Cook St.	756-1668
Fort Wayne, Ind. 46808	1807 Beineke Rd.	432-5402
Wappingers Falls, N.Y. 12590	Hidden Hollow Apts.	914 297-0261
Worcester, Mass. 01610	144 Millbury Street	SW 8-2868
Youngstown, Ohio 44503	309 W. Federal Street	RI 3-0440

DOVANA — IRENOS VELONSKIENĖS SIUNTINIŲ ĮSTAIGA. Greitas išsiuntimas, prekių pasirinkimas žemomis kainomis. Negalint atvykti, sudaromi pageidaujimų daiktų siuntiniai pagal užsakymus. SUDAROMI GIMINIŲ IŠKVIETIMO IŠ LIETUVOS DOKUMENTAI. Persiunčiamas iš Lietuvos atvykusių svečių asmeninis bagažas. Darbo valandos: trečiad. ir penktad. nuo 12 iki 6 val. Šeštad. nuo 10 val. iki 4 val. Kitomis dienomis — susitarus. Tel. 296-5250. Namų tel. 268-1594. 80-14 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421.

VALDAS C. DUOBA, lietuvis advokatas, 357 Larkfield Rd., E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 368-3733, namų vakarais (516) 757-4296. Antradi. 2-8 val. vak., šeštadi. 9:30-12:30 val. Lito patalpose: 86-01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. (212) 441-2811.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest Pkwy St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidojimo. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni kopyčia, Air-conditioned, A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public, 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidojimų direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344-5172. Elizabeth office: 216 Palmer St. (Bet. 2nd and 3rd Aves), telef. 353-2999. Paruošiamos garbingos laidojimo. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

GARSZVOS LAIDOTUVIŲ ĮSTAIGOS — ŠERMENINĖS: Haven Hill Funeral Home, Inc., 104-38 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418; ir Garszva Funeral Home, 231 Bedford Ave., Brooklyn, N.Y. 11211. Modernios, erdvios ir vėsinamos kopyčios. Jau trečia Garszvos šeimos generacija yra New York State laidojimų direktoriai ir balzamuotojai. Tel. 846-1970. Pageidaujant parūpinamos šermentinės bet kurio miesto daly.

JUOZO ANDRUSIO Real Estate, Insurance. Apdraudimas gyvybės namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpildymas, Mutual Funds — pinigų investicijos, Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421; VI 7-4477.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami palaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai, Dalia ir Albertas Radziūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

SPARTA—Rašomos mašinėlės įv. kalbomis, radio, spalv. TV, kompiuteriai, įv. biznio mašinos—pigaliausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir flrmų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

NAUJAUSIUS 1978 METŲ JAV GAMYBOS AUTOMOBILIUS galima įsigyti gamintojo kaina. Tai galimybė sutaupyti iki 750 dol. ir daugiau. Dėl informacijos skambinti: L. Juozapavičius, 424-2109, arba rašyti: 60-54 70th St., Maspeth, N.Y. 11378.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimai, šeštadi. 4-5 val. WEVD 1330 AM ir 7 v.v. 97.9 FM bangomis. Music of Lithuania, pirmadi. 7:30-8:30 v.v. WSOU-FM 89.5 anglų kalba. dr. J.J. Stukas, 1467 Force Dr., Mountaintop, N.J. 07092. Tel. 201 232-5565.

NEW YORK — Laisvės Žiburys, sekm. 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. R. Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 212 229-9134.

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių parduotuvė. Gėlės įvairiomis progoms. 846-5454-9527; vakare: 835-4149 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. Čia veikia Darbininko spaudos kioskas.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK,
NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino
MEMORIALS
66-66 80 ST., MIDDLE VILLAGE, QUEENS
Phones: 326-1282 326-3150
TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA —
— GAUSI PARODŲ SALĖ

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

Lietuviška REAL ESTATE įstaiga St. Petersburg, Floridoj
ANGELĖ E. KARNIENĖ
Broker-Realtor
3701 Gulf Blvd., St. Petersburg Beach, Fla. 33706
Telef. (813) 360-2448, vakare (813) 345-2738
Rezidencijos-Motelai-Sklipai
Apartmentai-Kondominiumai
Nuomavimas — Notary Public

VYTIS KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĖKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- ĮDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS
JOKIO EKSTRA MOKESCIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N.Y. 11229
TEL.: (212) 769-3300

Iš Lietuvos K. B. Kronikos Nr. 32

(atkelta iš 1 psl.)

Tardytojas klausė, ar suimtoji nebijanti kalėjimo. “Jei būdama kalėjime savo kancija bent vieną sielą laimėsiu, tai tikrai būsiu laiminga” — atsakė tardo-moji.

Vakare M. Vitkūnaitė buvo nuvesta nakvnei į rūšį. Suimtajai prašant, iš jos neatėmė rožančiaus. Rūšyje nebuvo nei lovos, nei čiužinio, nei užsiklojimo.

Kovo 3 nuo pat ryto buvo tęsiamas tardymas. Mjr. Urbonas vedė tardymą ir rašė protokolą, vis primindamas, kad Vitkūnaitė viską meluojanti. Tardytojas

Markevičius užsipulė “nusikaltėle”: “Nejaugi išsiginsi ir to, kad pažįsti Moniką, klieriką Ražuką, Angelę iš Skiemonių?” Vitkūnaitė pareiškė, kad šių asmenų nepažįstanti.

Po pietų Markevičius ir Urbonas nusivežė Vitkūnaitę į Vilnių. Urbonas pranešė, kad Saugumo komiteto viršininkas norįs pasikalbėti su tardomąja. Trumpo pokalbio metu viršininkas (pavardės nepasisakė) pareiškė susipažinęs su Vitkūnaitės byla, kuri bus tęsiama, bet iki teismo Marytės nesiimsią, todėl galinti toliau lankyti medicinos mokyklą. 18 val. M. Vitkūnaitė buvo paleista.

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly Published
by Franciscan Fathers341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y., 11207Redakcija (212) 827-1352
Administr. (212) 827-1351

Publication No. 148360

Second class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
Subscription per year — \$13.00. Single Copy 25 cents

Eina nuo 1915 m., 1951 m. sujungė AMERIKA, LDS organa DARBININKA ir LIET. ŽINIĄS • Prenumerata metams \$13.00 • Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuostata • Pavardę pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA

Skambutis kviečia

Šią savaitę visur prasivėrus lietuviškų mokyklų durys ir pasigirs džiaugsmingas kryžstavimas salėse, koridoriuose, klasėse. Kiek bus triukšmo, kalbų, kol pasisveikins, kol išpasakos vasaros nuotykius, kur keliavo, kur stovyklavo. Tame triukšme pasigirs mokyklos skambutis ir visus pakvies į klases, pakvies prie lietuviškų knygų. Taip prasidės nauji mokslo metai.

Šalia šeimos lietuviška mokykla daugiausia duoda vaikui. Ji duoda lietuvišką mokslą ir draugystę, ugdo lietuvišką nusiteikimą. Abu dalykai svarbūs. Svarbu, kad vaikas kuo daugiau išmokyti lietuviškai, susipažinti su Lietuvos istorija, geografija. Taip pat svarbu, kad jis pasijustų esąs vienos didelės lietuviškos šeimos narys. O tai padaryti gali tik lietuviška mokykla, lietuviškos jaunimo organizacijos. Šis bendravimo momentas yra net svarbesnis už išsimokslinimą. Per tokį bendravimą su lietuvišiais jis pasijunta pats esąs lietuvis ir angažuojasi savo tautai.

Yra žmonių, kurie moka lietuviškai, bet sąvęs nelaiko lietuvišiais. Pavyzdžiui, Lenkijoje buvo žemės ūkio ministeris Kęstutis Žemaitis, baigęs Panevėžio gimnaziją. Puikiai mokėjo lietuviškai, bet kiek iš jo buvo naudos lietuvių tautai. Jis savę laikė lenku ir tamavo Lenkijai. Mum svarbu, kad jaunimas laikytų save lietuvišiais. Gali jis ir blogiau lietuviškai mokėti. Svarbu jo lietuviškas nusiteikimas. Tada išmoks ir kalbą ir visada bus lietuviškai naudingas.

Tad leiskime vaikui lietuvišką mokyklą, nes mokykla padeda jaugti į vieną bendrą didelę lietuvišką šeimą. Tai nėra taip lengva, bet dėl jaunimo visada reikia aukotis ir dirbti.

Yra dar šeimų, kurios vis išsiskukinėja ir vaikų neleidžia į lietuvišką mokyklą. Vieniems per toli, nepatogu, o kiti sako, kad lietuviška mokykla sugadins jų

anglų kalbos akcentą. Visi vaikai, čia gimę, lankę anglišką mokyklą, tobulai kalba angliškai ir jų akcento kitos kalbos mokymasis nesugadins. Jaunas žmogus greitai pasisavina kalbą, tad leiskime jam mokytis lietuviškai.

Maironio lietuviškoje mokykloje Brooklyne yra keletas vaikų, kurie atėjo iš mišrių šeimų, nemokėdami nė žodžio lietuviškai. Jie parodė noro, padėjo pastangų, ir šiandien jie jau kalba lietuviškai. Jų anglų kalbos akcentas nesugadino.

Su mokyklos skambučiu prasideda ir šeimos kitas gyvenimas. Vaikai turi rengtis pamokoms. Tegu tėvai nepalieka vaikų jų valiai. Tegu vis paklausia, kas užduota, ką reikia padaryti. Vaikui dažnai sunku sekti pamokas, sunku atlikti namų darbus, nes jo žodynas ribotas. Tokia pagalba vaiką labiau patobulins, paskatins mokytis.

Yra šeimų, kurios jau pačios namuose kalba angliškai. Prie vaikų reikėtų kalbėti lietuviškai. Tegu būna namų kalba lietuvių kalba. Jei vaikui pritrūksta žodžių išsireikšti, tada tegu jis pasako angliškai. Svarbu, kad jis galėtų išsikalbėti. Pasakius angliškai, tuoj pat reikia tai paaiškinti lietuviškai.

Svarbu, kad vaikas įprastų lietuviškai skaityti. To skaitymo, kuris yra lietuviškoje mokykloje, neužtenka. Reikia skaityti namuose. Jei vaikas kas dieną garsiai paskaitys lietuviškai nors dešimtį minučių, tikrai jo lietuvių kalba, jo tarimas, žodynas pagerės. Jam bus lengviau skaityti ir klasėje. Skaitymas gali būti po vakarienės, kai dar tvarkingai virtuvėje ar valgoma jame. Tegu skaito garsiai, o tėvai besitvarkydami išklausus ir vaiką pataisys. Skaitymui reikia naudoti ir laikraščius. Iš laikraščio išmoks skaityti žinias, dienos kroniką, sportą ir t.t. Drauge tokiu būdu pamils ir lietuvišką spaudą.

Su rugpiūčiu prasidėjo didieji šios vasarvietės koncertai. Literatūros vakarai buvo lyg koks įvadas į plačią šio mėnesio kultūrinę programą. Buvo dienų, kada iš eilės buvo koncertai, paskaitos.

-0-

Kieme ties garsiaja pušim pasirodė mašina iš Montrelio. Iš tolo matau, kas atvyko. Tai solistė Gina Čapkauskienė. Skubu padėti išsikraustyti iš mašinos. Visada susitinkame vasaros metu ties ta pušim. Jau kokį šeštą kartą atvyksta čia koncertuoti.

Paprastai ji atkeliaudavo su savo motina Karolina Butkiene, bet ji mirė š.m. gegužės 25. Ji buvo 69 metų, stipri, gerai atrodanti moteris. Mirė širdim. Ji buvo kilusi iš Joniškio. Vokietijoje gyveno garsioje Hanau stovykloje, kur Gina lankė gimnaziją. Iš ten atvyko į Montreali. Į šias Kennebunkporto gastroles motina visada palydėdavo. Ši kelionė Ginai buvo pirmoji, kada važiuo viena. Kelionė sentimentali ir skaudi, nes daug kas priminė ankstesnes keliones ir motiną.

Sunešu lagaminus į jos kambarį. Ir kaip ji nustemba ir sušunka linksma! Kambarį ant stalo pastatyta graži gėlių puokštė. Šalia baltas plastikinis kibiras su ledais, o tuose leduose šampano ir vyno buteliai. Tai pasveikinimas nuo jos gerbėjų.

Greitai atsirado ir pianistas Saulius Cibas iš Bostono. Jis puikus jaunuolis, tik 23 metų, o jau baigęs konservatoriją, chemijos mokslus ir dabar studi-

Kultūriniai renginiai Kennebunkporte (2)

GINOS ČAPKAUSKIENĖS IR BOSTONO KVINTETO KONCERTAI

juos mediciną. Gražiai kalba lietuviškai, taip jaučiai, draugiškai. Ginos kambary jis atsirado su gaidom ir su koncerto rūpesčiais, nes paprastai jis palydėjo koncertus.

Užsuko ir Tėv. Leonardas Andriekus, OFM, pasveikinti atvykusios viešnios, supažindinti su savaitės programa. Pasirodė ir Teofilis Žilinskas, didelis Ginos Čapkauskienės gerbėjas. Jis gyveno gretimam kambariui ir pastebėjo, kaip ji atsidangina su lagaminais.

Su juokais, klegesiu buvo atkimštas šampanas ir pasveikinti nauji menininkai, kurie atvyko čia koncertuoti ir vasaroti. Palinkėjom sėkmės.

Visi išėjome. Solistė ir pianistas nuskubėjo į salę repeticijom, o mes — pasimaudyti baseine.

Ginos Čapkauskienės koncertas

Prie vasarvietės didžiųjų durų visada buvo pakabinoti plakatai, kurie skelbė tos dienos programą. Ir dabar plakatas garsino Ginos Čapkauskienės ir Sauliaus Cibo koncertą. Tas koncertas buvo rugpiūčio 5, šeštadienį, 8 v.v. didžiojoje salėje.

Scenos papuošimu visada rūpinosi Tėv. Leonardas Andriekus, OFM. Scenos prieky buvo pastatomos vazos su gėlėmis. Skulptoriaus Vytauto Kašubos

Vienuolyno koplyčioje Kennebunkporte rugpiūčio 13, sekmadienį, pamaldų metu gieda solistė Gina Čapkauskienė ir smuiku groja Izidorius Vasyliūnas. Vargonais juos palydėjo Vytenis Vasyliūnas. Nuotr. P. Bivainio

šuje radom užrašyta: Laimutė Virbutytė.

— Tai tu dabar, — parodžiau pirštu į užrašą. — Išmok parašyti.

— Moku, — atsakė ir ėmė rašyti savo naują vardą ir pavardę.

Prirašė net kelis sąsiuvinio lapus.

Senelis nesitaisė. Senelė, nieko nebesakydama, kitą dieną parvežė daktarą. Tas padaužė, paklausė ir pasakė, kad didelis plaučių uždegimas, abi pusės užimtos. Pažiūrėjo šlapiuoti pradėjusius kojų pirštus, bet pasakė, kad tais pasirūpinsias vėliau. Dabar, sakė, reikia tik žiūrėti plaučių. Davė vaistų, parašė receptą, liepė atvažiuoti kitą savaitę su pirštais, bet nebereikėjo. Sekmadienį po pietų senelis užmerkė akis.

Salamutė pasiuvo pagalvėlę, o mudvi su Rivele ašarodamos prikimšom skiedrelių, labai rūpestingai rinkdamos, kad būtų pačios smulkiausios, gražiausios susiraičiūsios. Ir karštą paėmė ne tą iš daržinės, bet nuo aukšto, pakvipusį obuoliais. Taip norėjo senelė. Matyti, girdėjo, ką jis tada sakė vokiečiui.

Senelio mirtis man buvo taip, lyg kas būtų kirptę pusę gyvenimo nukirpęs. Ne lengvesnė ji turbūt buvo ir Rivelei. Ji labai dažnai verkė. Dažniau, negu

tada, kai pilna išgąscio per mišką atbėgo.

Kai dabar žiūriu atgal iš trisdešimt penkerių metų perspektyvos, nesigailiu, kad augau tokiais negerais laikais.

Ligi pavasario valdėm ūkį, kaip senelė sakydavo, vienos bobos, o bebaigiant sniegą leisti, parvažiuo ir mano tėvai. Mudvi su Rivele pradėjom eiti į mokyklą. Dabar ji jau buvo Laimutė Virbutytė, bet man tai tikra sesutė. Net moksle lenktyniauti nereikėjo. Abi ėjom visiškai vienuodai ir rudenį, kaip niekas, buvom perkeltos į antrą skyrių. Dveji metai prabėgo kaip viena diena, net liežuviu niekas nepaikišo, kad ji gali būti ne Virbutytė.

Rivelei visą laiką rūpėjo, kur yra motina. Teta Genovaitė rado progos net geto žydus paklausi, bet niekas nieko nežinojo. Man labai rūpėjo Rimas. Žinojau, kad jis Šliomkė, bet Rimas buvo labiau į kraują jauges. Klausiau ir tėvą, ir tetą, kur jis galėtų būti, bet nei vienas, nei kitas negalėjo nieko pasakyti.

Kada begrižtą bolševikai buvo jau taip nebetoli, kad fronto trenksmas, o gal ir nežinios baimė nebeleido naktimis užmigti, tėvai apsisprendė trauktis iš Lietuvos. Kartu traukė ir teta. Norėjom, kad važiuotumėm visi, bet Rivelė tikėjo, jog, vokiečiams išėjus, atsirast motina.

sukurtas Rūpintojėlis buvo kilnojamas. Kartais jis buvo pastatomas prieš uždangą, kai programa vyko žemai. Koncerto metu jis būdavo scenos gilumoje.

Gilumoje prie galinės uždangos buvo pastatytos dvi gotikinio stiliaus juodos kėdės. Jos buvo ryškūs akcentai scenoje. Kartais ten atsisėdavo ir programų atlikėjai.

Negalima užmiršti ir salės. Tai sportui pritaikyta salė. Rūpestingi šeimininkai sunešė daug didžiulių gėlių vazonų. Tuos vazonus sustatė vienoje ir kitoje pusėje. Taip kėdės iš abiejų šonų supo didžiuliai fikūsai ir kiti kambariniai augalai. Visa tai teikė ne tik puošnumo, bet ir jaukumo.

Koncerto programa turėjo penkias dalis. Pakilia nuotaika pradėjo solistė Gina Čapkauskienė, palydėta pianisto Sauliaus Cibo. Ji padainavo: Klajūnui — St. Gailevičiaus, Na, tai kas — V. Jakubėno, Dainos gimimas — B. Budriūno, Vyturėlis — J. Stankūno, Gintarėlis — G. Gudauskienės.

Saulius Cibas solo paskambino du V. Montvilos kūrinis — Debesys ir Saulės spindulys ir B. Dvariono — Šokis (skudutių stiliumi). Paskutinį kūrinių pakartojė bisui.

Toliau Gina Čapkauskienė padainavo koloratūrinę soprano

dainą — Lakštingala — A. Allabief. Daina pilna lakštingalos trelių.

Po pertraukos Saulius Cibas paskambino įspūdingą F. Chopino baladę G mol, op. 23. Paskambino puikiai, su giliu įsijautimu atskleidamas šio kūrinio grožis.

Koncerto pabaigai solistė padainavo ariją iš G. Donizetti operos "Lucia di Lammermoor". Arija ilga, sudėtinga, nes Liucija išeina iš proto, nužudo savo vyrą, už kurio ką tik ištėkėjo, ir galvoja apie savo mylimąjį. Prieš šią ariją buvo paaikškinta, ką reiškia visa ši operos scena.

Visą koncertą solistė atidainavo pakiliai, su jautriu ir giliu nuoširdumu. Tikrai tai buvo jos geriausias koncertas, girdėtas Kennebunkporte. Puikus ir Saulius Cibas, su tokiu jautrumu ir vidiniu įžvalgumu palydėjęs jos dainavimą ir patsai skambinęs.

Už koncertą padėkojo renginių vadovas Tėv. Leonardas Andriekus. Solistė apdovanota gėlėmis.

Po koncerto buvo vaišės visiems svečiams. Jas rengė J. Steponavičienė. Buvo punšas ir pyragaičiai.

Solistė Gina Čapkauskienė išbuvo apie dvi savaites. Kiekvieną sekmadienį ji du kartu giedodavo koplyčioje, per 10 val. mišias — amerikiečiams, per 11:30 val. mišias — lietuviams. Mišių metu giedodavo du kartu — per aukojimą ir per komunią. Vargonais palydėdavo Saulius Cibas, arba Vytenis Vasyliūnas. Įsijungdavo ir smuikininkas Izidorius Vasyliūnas. Ši muzika ir giedojimas buvo tikrai gražus pamaldų praturtinimas.

Kvinteto koncertas

Sekmadienį, rugpiūčio 6, atvyko Barklee muzikos kolegijos (Bostone) kvintetas, kuriam vadovauja muz. Jeronimas Kačinskas. Koncertas buvo 7:30 v.v. didžiojoje salėje.

Kvintete grojo: Margaret Dustenberry — smuikas, Judy Helmecci — smuikas, Izidorius Vasyliūnas — viola, Ben Silver — violončelė, Jeronimas Kačinskas — fortepijonas.

Įvadą apie Dvoržako gyvenimą ir jo kūrybą padarė Elena Vasyliūnienė. Kvintetas atliko Dvoržako kvintetą A dur, opus 81.

(nukelta į 4 psl.)

BAIMĖS UŽGULTOS DIENOS

JURGIS JANKUS

24

Gal už pasaką, o gal vaiko širdis padiktavo taip padėkoti, ką jis padarė Rivelei.

- o -

Kai pabudau, buvo šviesu. Ne tik šviesu, bet pro galinį langą net ir rytmečio saulė buvo įspindusi. Ėmiau kutenti Rivelę.

— Laimute, kelk, žiūrėk, kaip lauke gražu.

— Tikrai? — pašoko ji.

— Pažiūrėk, ir pamatysi. Šiandien tai jau abi bėgsim paklustyti.

Senelis savo lovoj ėmė kosėti. Pasukau galvą į jo pusę. Senelė sėdėjo ant lovos krašto ir laikė ranką ant kakto.

— Karšta, kaip ugnis. Tu, Salamute, sužiūrėk mergaites, o aš bėgsiu paieškoti, gal gausiu, kas pavažiutų daktaro.

— Ko tu taip skubini? Truputį nušalau, ir pagavo karštis. Išgersiu karštos arbatos, išprakaituosiu, ir visos ligos išdulsės, — stabdė senelis.

— Bet jeigu šoną diegia...

— Kai išgersiu, ir diegulys praeis. Ims čia tuoj ir bus plau-

čiai. Salamutė išvirs avių su avietėm. Juk turi aviečių.

— Kur neturėsiu. Ir vakar aviečių gėrei. Argi nesupratai, ką geri?

— Kad nuo to šalčio buvau kaip ir skonį praradęs. Šiandien šlapią rankšluostį, sviestiniu popierium apdangsto, vilnone skara apsuks, po kiek laiko nuima, ir rankšluostis vėl sausas kaip iš krūsnies.

Mudvi su Rivele stoviniavom prie lovos. Senelis mėgino pasiekti pasaką, bet duso, ir tuoj kosulys ėmė piau.

— Judvi tai kaip dvi žvakutės. Duokit žmogui pailsėti, — barė senelė, ir mudvi pasitraukėm prie stalo.

Vartėm vakarykščių knygutes. Rivelė daugiau negu pusę elementoriaus perskaitė. Tas elementorius buvo tikrai jos. Visiškai naujas, ir pirmo puslapio vir-

tekusiomis ir visokių nepasitenkinimų kupinomis. Lyginau, bet nepavydėjau. Manosios teroro ir baimės šešėlių užgultos, atrodo, buvo daug pilnesnės, turinčesnės, labiau persunktos taurumu. Kartais, kai ateina į galvą atskiri anų dienų epizodai su tokiu nepaprastu ryškumu, man pačiai sunku tikėti, jog tenai tikrai buvau aš ta pati Dalytė, vėliau gyvenime jokių pėdsakų nebepalikusi.

Ir vis dėlto, dienoms belinksant į žilą plauką, nepaprastai norėčiau susitikti Rivelę, ar Laimutę, ar Juliją, kaip ji besivadintų. Trisdešimt penkerius metus ėjom kitokiais keliais. Ar susitikusios bepasijustumėm artimesnės, negu seserys, kaip buvome tada? Ir Rimo negaliu pamiršti. Milijoną sykų išbučiuočiau, kad vokiečius nuvedė ne pas Patumsius, bet į rūsį, kur buvo prinešęs visokių skudurų, turbūt, kad pabėgęs Leibkė turėtų ant ko atsigulti. Didelio vyro reikėjo tam padaryti. Ir kažin ar jis dabar yra didesnis už tą anų dienų aštuonmetį? Ar bus kur palikęs dar giliau įmintas savo pėdas?

Kai pažiūriu į veidrodį, pusę plaukų jau užkrito šarma. Bet vis tiek ant lūpų tebejauciu Rimo purvino veidelio dalelytę, lyg būčiau jį prisilietusi tik dabar. Ir žinau, kad jausiu ją ligi paskutinio atsikvėpimo.

— Kun. Kazimieras Pugevičius, Lietuvių Katalikų Tarnybos direktorius, "Our Sunday Visitor" savaitrašty rugpjūčio 13 paskelbė straipsnį "Victims of Barbarity". Autorius klausia, kodėl Vakarų spaudoj nesulaukia tinkamo dėmesio lietuvių ir ukrainiečių katalikų persekiojimas Sovietų Sąjungoje. Laikraščio redakcija tame pačiame numery, panaudodama kun. Pugevičiaus duomenis, Lietuvos klausimu paskelbė puikų vedamąjį.

— Rimas Petrauskas iš Kanados neseniai lankėsi Pietų Amerikoje kaip Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos atstovas ir ten tarėsi su lietuvių jaunimu apie jų pasiruošimą ir dalyvavimą Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongrese kitų metų liepos mėnesį Vakarų Europoje. Apie savo patirtį ir Pietų Amerikos lietuvių jaunimo problemas, darbus bei pagėdavimus jis supažindino PLB valdybos pirmininką V. Kamantą ir narius skautų VI-je Tautinėje stovykloje įvykusiam posėdyje.

— Petras Šantaras, 75 m. amžiaus, rugpjūčio 10 mirė Argentinoj, Banfield, Buenos Aires priemiesty, po trumpos ligos. Velionis Argentinoj buvo labai veiklus katalikiškose ir tautinėse lietuvių organizacijose.

— Sigita Kondraitaitė, Prancūzijos LB atstovė ir V-jo PLB seimo prezidento vicepirmininkė, šiuo metu yra JAV ir ta proga tarėsi su PLB valdybos nariais apie Prancūzijos Lietuvių Bendruomenės talką kitais metais Vakarų Europoje ruošiamam Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresui.

— Vilius Bražėnas, gyvenąs Fort Myers, Fla., Army Times laikrašty paskelbė laišką apie JAV pakrančių sargybos netaktą Simo Kudirkos nuo sovietinio laivo pabėgimo atžvilgiu. V. Bražėnas taip pat apibūdina S. Kudirkos dabartinę padėtį JAV-bėse.

— Cleveland, Ohio, spalio 22 Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos patalpose įvyks kultūrinė popietė — jaunųjų lietuvių menininkų rečitalis "Dainuojanti jaunystė". Rengia parapija.

— Kun. dr. Juozas Prunskis baigia paruošti spaudai atsiminimų ir liudijimų rinkinį apie bolševikų okupaciją Lietuvoj. Knygą leidžia Jūrų šaulių kuopa Klaipėda.

— Vokietijoje aukšti Baden-Wuertembergo valstijos pareigūnai priėmė Vasario 16-sios gimnazijos atstovus: kuratorijos pirmininką kun. A. Bernatoni, direktorių V. Natkevičių ir dr. J. Norkaitį. Kalbėtasi apie paramą gimnazijai ir remonto reikalus. Ministerija ir toliau remia gimnaziją.

XII MOKYTOJŲ STUDIJŲ SAVAITĘ PRISIMENANT

A. MASIONIS
Fair Lawn, N.J.

3

Gražina Ross savo paskaitoje "Tėvų ir tėvų komitetų reikšmė lituanistiniame švietime" suskirstė mūsų lietuvių tėvus į tris grupes: 1) kurie lituanistiniame švietime domisi, priima mokyklos nustatytą tvarką, padeda ją visomis išgalėmis vykdyti, ypač pagelbėdami savo vaikams paruošti mokyklos užduotus darbus, lanko susirinkimus ir pasiūlo kai kuriuos dalykus pagerinti, patobulinti, 2) kurie yra pasyvūs, jaučiasi nepajėgūs padėti savo vaikams, kur namuose nesirūpinama mokykloje einama programa bei jos vykdymu namie, 3) kurie siunčia vaikus į lituanistinę mokyklą tik dėl mados, dėl "šventos ramybės", nes būtų nepatogu prieš draugus ir pažįstamus neleisti vaikų į mokyklą, kai kiti savus leidžia.

Įtraukti tėvus į lituanistinio švietimo darbą

Prelegentės manymu, mokykla turi imtis iniciatyvos išjudinti ir suaktyvinti visus tėvus, įtraukti juos į darbą mokyklos naudai, nes, kur tėvai glaudžiau su mokykla bendradarbiauja, ten darbo rezultatai nepalyginamai geresni. Ji siūlė, kad būtų užmegztas kontaktas tėvų su mokytojais jau nuo pat pirmos mokslo metų dienos, ir net anksčiau, ir būtų nuolat palaikomas per išstisus mokslo metus. Kiekvienas mokytojas turėtų susitikti su savo klasės vaikų tėvais mokslo metų pradžioje ir jiems nuodugnai išaiškinti, kokia bus tų mokslo metų klasės programa, kokių būdu ir priemonėmis bus stengiamasi tą programą įgyvendinti ir kokia pagalba bus reikalinga vaikams iš tėvų metų laikotarpyje, kad ta programa būtų įgyvendinta. Kur namuose yra seneliai, prelegentė siūlė, kad į tokius tėvų ir mokytojų susitikimus būtų pakviesti ir seneliai, nes jie labai dažnai padeda vaikams daugiau negu tėvai.

Po šios ir po kitų paskaitų bei pranešimų, kur tik buvo pa-

Kultūriniai renginiai Kennebunkporte

(atkelta iš 3 psl.)

Kvintetas ilgokas, užtruko apie 1 val. 15 minučių, bet spalvingas ir nuotaikingas. Suteikė daug džiaugsmo muzikos mėgėjams.

Po koncerto programos dalyviai ir artimieji buvo pavaišinti kavineje. Pasikalbėję su svečiais, jie išskubėjo į Bostoną. Visas kvintetas programą atliko nemokamai, pagerbdamas pranciškonų kultūrinės pastangos.

Plakatai jau skelbė vasarvietės choro, kamerinį Izidoriaus Vasyliūno ir Vytenio Vasyliūno vargonų koncertus. Apie juos kitą kartą (p.j.)

liesti tėvų ir mokyklos santykiai, buvo visos daugumos dalyvusių diskusijose nuomonė, kad ir mokinių skaičių galima mokykloje išlaikyti ir jį padidinti tik glaudžiau mokyklai bendradarbiaujant su tėvais. Kai būdavo skelbiami vajai, dažniausiai buvo paliekama mokytojams ir LB švietimo vadovams ar kitiems pareigūnams praversti tuos vajus. Šioje studijų savaitėje buvo siūlymų, teigiančių, kad daugiau būtų pasiekta, jei aktyviausią rolę pasiimtų tėvai.

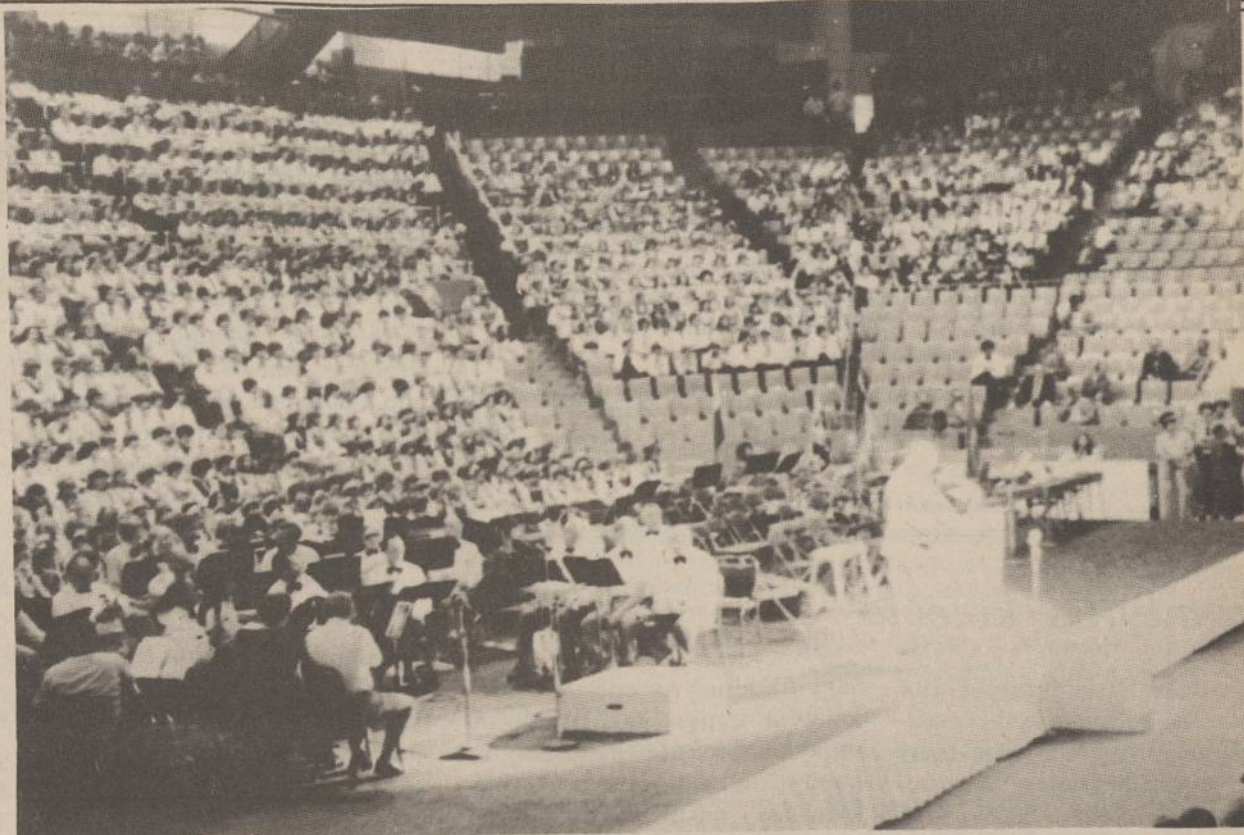
Gražina Ross, skirstydama tėvus į grupes, kaip jau buvo minėta, rado grupę tėvų, kurie leidžia vaikus į lit. mokyklą tik dėl to, kad jiems būtų nepatogu prieš kitus tėvus. Taigi tie kiti tėvai, prieš kuriuos jiems būtų nepatogu, ir turėtų aplankyti tokius tėvus, kurie nenori leisti savo vaikų į mokyklą, ir nurodyti jiems, kaip išvengti tokio "nepatogumo". Jei dar tokie tėvai paaiškintų, kad būtų galima pasidalinti vaikų vežiojimo našta, kad dalykas nėra jau toks baisus, nes jie jau vežioja tiek ir tiek metų ir tą našta lengvai pakelia, kad tėvams lit. švietimo našta net palengvinama, nes jie žino, kad jų vaikai yra užsiėmę ir naudingai praleidžia laiką, daug ko išmokdami, ir kad lietuviybės išlaikymas namuose šitokių būdu taip pat žymiai palengvinamas, tai tokie tėvai rudens vajaus metu padarytų daug daugiau negu mokytojai ar LB žmonės, kurie su anais tėvais, neleidžiančiais savo vaikų į mokyklą, nėra net pažįstami.

Suaktyvinti tėvų komitetus

Prelegentė siūlė, kad nebūtų pasitenkinama vien tik bendru tėvų komitetu, bet kad šalia jo būtų sudarytos dar grupės, lyg kokios sekcijos, kurios suorganizuotų mokyklai ar mokytojams vienoje ar kitoje srityje vienartinę ar nuolatinę pagalbą. Jos manymu, būtų tėvų reikalus padėti mokytojams multiplikuoti ar pagaminti mokslo priemones, surasti ir suregistruoti apylinkėje gyvenančius profesionalus, ypač pensininkus, kurie galėtų talkinti mokytojams, paskaitydami iš vienos ar kitos srities paskaitų ar padėdami pagaminti mokslo priemones, dekoracijų, plakatų, filmų, skaidrių ar kitokių dalykų.

Kai kuriose mokyklose šalia tėvų komitetų yra dar atskirų klasių tėvų grupės, kurios išsirenka savo vadovą ir net atstovą į tėvų komitetą. Tokia atstovė ar atstovas turi pareigą dalyvauti tėvų komiteto posėdyje ar atstovais padaryti savo grupei pranešimą apie tai, kas ten buvo svarstoma, nes, prelegentės nuomone, yra kai kur tėvų komitetų, kurie esą lyg kokios slaptos organizacijos, nes tėvai visai nežina, kas ten daroma.

Gal čia ir per stipriai pasakyta, bet iš tikrųjų daugelyje vietų

Dainų šventės uždaryme kalba rengimo komiteto pirm. J.R. Simanavičius. Nuotr. J. Urbono

mokyklos išlaikymo organizacinis darbas suverčiamas vien tik ant tėvų komiteto pečių, ant trijų ar penkių žmonių, kurie dažnai neprisišaukia tėvų pagalbos ir patys turi atlikti net pačius juodžiausius darbus, kaip salės valymą, darbą virtuvėje, stalų ir suolų sustatymą, o kiti tėvai ateina tik ant visko gatavo. Dėl tokios padėties kai kur labai sunku sudaryti tėvų komitetus, nes visi vengia tokios naštos. Jei būtų pasiskirstoma mažesnėmis grupėmis, pagal klases ar pagal atskirus specialius uždavinius, tuomet darbas visiems palengvėtų ir būtų daug nausesnis.

Prelegentės manymu, tėvų komitetai turėtų keisti iš pagrindų savo renginių turinį ir formą, nepasitenkinti vien tik su rengimu šokių ar kokių pietų mokyklos naudai, bet įvairinti programas, padaryti jas patrauklesnes, kad daugiau visuomenės ir kitų tėvų, neleidžiančių savo vaikų į mokyklą, atsilankytų ir susidarytų glaudesnis ryšys ir kad eventualiai susilauktum ir daugiau vaikų mokykloje.

Tėvų apšvietimas

Jau anksčiau buvo minėta, kad St. Barzdukas laiko tėvų apšvietimą labai svarbia problema. Gražina Ross išreiškė tą pačią nuomonę. Tokios nuomonės buvo ir mokytojai, dalyvavę diskusijose, būtent, kad ne tik mokiniams, bet ir tėvams reikia net periodinių orientacinių paskaitų, reikia įsąmoninimo, kad jie labiau suprastų savo, kaip lietuvių tėvų, pareigas ir atsakomybę lituanistinio švietimo reikale, lituanistinio švietimo ir auklėjimo svarbą šeimose ir kad be jų pagalbos mokykla viena savo uždavinio negali atlikti. Kad būtų pasiekiami ir tie tėvai, kurie savo vaikų neleidžia į mokyklą, šitokių orientacinių susirinkimus turėtų sušaukti LB apylinkės, panaudodamos ir kitu reikalu šaukiamus susirinkimus ir vis kiekviena proga primindamos tėvams jų pareigą ir atsakomybę savo tautai.

Dar vieną įdomų pasiūlymą prelegentė padarė mokytojų su-

rinktos ir mokykloje naudotos medžiagos išsaugojimo reikalui. Jos manymu, mokytojai išeinant iš mokyklos, reikėtų jo pasigamintą ir sėkmingai mokykloje naudotą medžiagą iš jo gauti ir laikyti mokykloje, kad tie mokytojai, kurie užims jo vietą, galėtų ją pasinaudoti, nes yra žinoma, kad, trūkstant reikalingos mokyimo medžiagos ir priemonių, ypač vaizdinių, mokytojai daug priemonių, kaip plakatų, žemėlapių, paveikslų, skaidrių ir net filmų, pasigamina patys. Šitokių dalykų, jos nuomone, reikėtų iš mokyklos neišleisti, reikėtų stengtis juos iš tokio mokytojo perimti ar nupirkti ir naudoti toliau.

Teko daugiau sustoti prie Gražinos Ross paskaitos, nes ji daugiau palietė tėvų ir tėvų komitetų rolę lituanistiniame švietime, o tai šiuo metu, mokslo metų pradžioje, ypač aktualu. Būsimame savo reportaže apie XII mokytojų studijų savaitę paliesiu mokinį, kuriam taip pat buvo daug laiko skiriama pranešimuose ir diskusijose.

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS PENKTOJO SEIMO NUTARIMAI

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės V-sis seimas, susirinkęs 1978 birželio 30 — liepos 4 Pasaulio Lietuvių Dienų metu Toronte, Kanadoje, Royal Yorko viešbutyje, dalyvaujant laisvojo pasaulio lietuvių atstovams iš Argentinos, Australijos, Brazilijos, Didžiosios Britanijos, Jungtinių Amerikos Valstybių, Kanados, Kolumbijos, Prancūzijos, Šveicarijos, Urugvajaus, Venecuelos, Vakarų Vokietijos ir Naujosios Zelandijos, pareiškia savo nusistatymą šiais klausimais.

Žodis lietuviams tėvynėje ir svetur

Lietuvos pavergimas ir lietuvių tautos žmonių persekiojimas yra genocidinio pobūdžio. Tai vykdoma dviem būdais: fizinio naikinimo ir pastangomis pralaužti žmonių dvasinį atsparumą.

Bet tauta pavergtoje Lietuvoje smurto nepabūgo ir savo dvasia sustiprėjo. Tai rodo daugybę prasmingų ženklų, kad savo drąsioje kovoje už žmogaus teises ji remiasi didžiosiomis žmogaus dvasios vertybėmis. Susilaukiame drasių ir ryžtingų moterų bei vyrų, kaip Nijolė Sadūnaitė, Balys Gajauskas, Viktoras Petkus, Petras Paulaitis ir kiti, nepabūgstančių asmeninės kančios kovoje už lietuvių tautos ir savo sąžinės laisvę.

Lietuviškumo ir krikščioniškumo jungtis, taip išryškėjusi mūsų tautos rezistentų veikloje, yra aiški pastanga ir kryptis stiprinti lietuvių tautos dvasinį ir moralinį atsparumą.

Dviejų galybių, komunistinio ir laisvojo pasaulio, politiniame žaidime ryškėja stambaus masto idėjinė krizė. Komunistinis partneris savo idėjinį skurdą ir pralaimėjimą dangsto besai-

kius ginklavimusi ir smurtu prieš kovotojus už žmogaus teises. Bet ir laisvajame pasaulyje vis dar reikšiasi spekuliativizmas žmogaus teisėmis, ieškant lengvų sprendimų ir stokojant valios garantuoti visiems žmonėms laisvę ir ginti skriaudžiamųjų teises. Tokiomis aplinkybėmis sugebėjimas vertinti pavojų, pakilti iš kasdieninių darbų ir rūpesčių bei daryti sprendimus, kurie atitiktų laiko reikalavimus ir sudarytų tvirtą pagrindą lietuvių tautos šviesesnės ateities tikrovei, yra mūsų, į šį Seimą suvažiavusiųjų šventoji pareiga.

Lietuvių tauta šios pasaulinės krizės metu pasisako už dvasinių vertybių pirmumą prieš medžiagines, už pilnutinės žmogiškosios asmenybės laisvą reiškimąsi ir smerkia prievartinį žmogaus teisių slopinimą.

V-sis Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimas kviečia:

1. pasitikėti savo jėgomis bei solidarumu ir laikyti glaudų ryšį tarp pavergtųjų ir laisvųjų lietuvių;
2. kurti ir išlaikyti sąmoningas tvirtas moralės lietuviškąsias šeimas visame pasaulyje, siekiant gausaus prieauglio ir jį auklėjant lietuviškoje ir krikščioniškoje dvasioje;
3. skatinti jaunomenę atkakliai siekti mokslo, giliau pažinti bei vartoti lietuvių kalbą ir dalyvauti lietuvių kultūros ugdy-me;
4. atgaivinti vyskupo Motiejaus Valančiaus tautos blaivybės idėją ir vieningai priešintis okupanto pastangoms žaloti tautą alkoholiu;
5. laisvajame pasaulyje moraliai ir materialiai remti mūsų laisvinimo veiksmų darbus ir visomis jėgomis ginti okupanto

persekiojamuosius disidentus ir rezistentus;

6. įtaiganti laisvojo pasaulio viešąją opinią įžvelgti komunistų kėslus, savo veiksmų neremti iliuzijomis ir efektyviai ginti skriaudžiamųjų teises.

Mūsų pastangas ir darbus telydi:

išmintis, kuri tepaverčia mūsų siekimus taikliais sprendimais,

teisingumas, kurio pagrindu kurtume šviesesnę socialinę santvarką,

dvasinė ištvermė ir savitvarda, kurios būtinis mūsų teisingame kelyje į laisvę.

Tepadeda Dievas mūsų bendruomenei stiprėti ir dirbti, kad mūsų brandi ir aukštos dvasinės kultūros lietuvių tauta laimėtų laisvę ir Lietuvą atgautų nepriklausomybę.

Lietuvos laisvinimo veikla

1. Seimas siūlo Vlikui vėl šaukti periodines veiksmų konferencijas darbams aptarti, derinti ir remti.

2. Seimas pritaria White Plains 1974 m. konferencijos nutarimams ir įpareigoja Lietuvių Bendruomenę vykdyti joje sutartus darbus kartu su tais veiksniais, kurie sutiks bendradarbiauti.

3. Seimas siūlo PLB valdybai ir Krašty Bendruomenėms sekti ir atitaisyti svetimųjų informacijos apie Lietuvą klaidas, sudarant tam reikalui specialius organus.

4. Seimas siūlo Lietuvių Bendruomenei kartu su kitais veiksniais sudaryti dvi nuolatinės bendras komisijas:

- a. Lietuvos sienų ir santykių su kaimynais,
- b. parengties.

(Bus daugiau)

**A LITHUANIAN CHRISTMAS HOLIDAY
ESPECIALLY PLANNED FOR YOU AND YOUR FAMILY
BY UNION TOURS
9 NIGHTS/10 DAYS — 6 DAYS IN VILNIUS**

\$899.00

FOR INCORMATION CALL:

**SPACE LIMITED
RESERVE EARLY**

**UNION TOURS
6 EAST 36TH STREET
NEW YORK, N.Y. 10016**

**SAS
SCANDINAVIAN AIRLINES**

(We are looking for experienced tour leaders with good references for 1979)

LF BIČIULIŲ STUDIJŲ SAVAITĖ DAINAVOJE

Tradicinė Lietuvių Fronto Bičiulių studijų savaitė vyko Dainavoje. Prasidėjo rugpjūčio 6 ir baigėsi rugpjūčio 13. Kaip paprastai, studijiniai pokalbiai buvo sujungti ir su poilsiu, pasiūlymų. Išvažiuoja labiau sustiprėję ir tokiu būdu atgaivina visuomeninių gyvenimą.

Pakeliama vėliava

Suvažiavo sukmadienį, rugpjūčio 6, bet oficialiai savaitė prasidėjo rugpjūčio 7, pirmadienį. Pirmiausia buvo iškelto vėliavos. Stovyklos komendantas Alfonsas Velavičius paprašė, kad inž. J. Ardytų tarybą. Jo kalba buvo stovyklautojų sveikinimas. LF Tarybos vardu sveikino pirmininkas Algis Raulinaitis.

Suėjus į salę, pirm. J. Ardytų supažindino su studijų savaitės tvarka, programa ir paskaitė bičiulio Stasio Barzduko sveikinimo laišką, nes jis pats dėl pašlijusios sveikatos negalėjo atvykti.

Po vakarieniškos buvo pabendravimas, kur visi padainavo. Dainom akordeonu pritarė Vidas Neverauskas, Detroito Dievo Apvaizdos parapijos vargonininkas.

Prisimenamas prof. Juozas Brazaitis

Rugpjūčio 8, antradienį, 10 v.r. buvo Juozo Kojelio, I Laisvės redaktoriaus, paskaita: Juozas Brazaitis, kokį aš pažinau iš asmeniško kontakto.

Jis pasakojo, kad jo santykiai su prof. Juozu Brazaičiu buvo daugiau pripuolami. Jį pažino iš asmeninių kontaktų ir iš laiško.

Jis buvo įkūnijęs rezistenciją pačiu savo gyvenimu. Jis pirmasis organizavo ir studijų savaites.

Dar Vokietijoje 1946 J. Brazaitis laišku pakvietė prelegentą būti Vliko įgaliotiniu Miunchene. Po to 1952 susitiko Chicagoje, kur Brazaitis kalbėjo Vasario 16-tos progą. Tada Šv. Kryžiaus klebonijoje jis padarė pranešimą apie Vliko veiklą. Toliau prelegentas korespondavo su prof. Brazaičiu.

Pirmasis širdies smūgis jį ištiko 1969. Po to jo pajėgumas sumažėjo daugiau nei pusė, bet ir tada daug rašė.

J. Brazaitis buvo LF Bičiulių vadovas, ėjo gelbėti tėvynės užklupus didiesiems pavojams. 1944 jis pasidarė viso rezistencinio gyvenimo vadas. Jo tikslas buvo laisva demokratinė Lietuva. Lietuviai jis paliko savo rezistencinę dvasią.

Apie rezistenciją

Popietėje kalbėjo prof. dr. Adolfas Damušis apie rezistenciją okupuotoje Lietuvoje gestapo dokumentų šviesoje. Plačiau kalbėjo apie 4 rastos dokumentus, kaip 1943 susidarė Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas ir kaip tas komitetas 1944 paskelbė savo deklaraciją. Pasakojo apie atskirų Vli-

ko asmenų veiklą ir areštus ir kaip jis pats buvo areštuotas.

Lietuvybės išlaikymo klausimas

Rugpjūčio 10 kalbėjo kun. Antanas Saulaitis, S.J. Jis kalbėjo aktualiais dabarties klausimais, kaip išlaikyti lietuvybę.

Prieš paskaitą visi dalyviai buvo paraginti pasiimti prelegento paruoštus 6 lapus. Ten buvo klausimai įvairiais lietuvybės liečiančiais klausimais. Jų atsakymas tuoj sukėlė gyvas diskusijas, į svarstymus įtraukė daug asmenų.

Prelegentas minėjo, kad dabartinė padėtis esanti panaši į 1863 metų padėtį. Tada sukilimas kilo ne todėl, kad lietuviai norėjo su dalgiais išpaukti rusus, bet kad jie norėjo būti laisvi.

Minėjo, kad lietuvio dinamika dar tebėra kaimiška, nespėjame įsisavinti teigiamų miesto sąvybių. Išvadoje didžiausios reikšmės lietuvybės išlaikymui turi lietuvių sugyvenimas, tolerancija ir vieningumas. (A.K.)

(Bus daugiau)

CHICAGO, ILL.

Šauliai veikia

Šaulių Sąjungos kasmetinė kultūrinė stovykla šiais metais platesniu mastu nebuvo rengiama, nes daugumas šaulių dalyvavo Pasaulio Lietuvių Dienose Toronte. Kitas didesnis renginys būtų apskunkinęs aktyviusius Sąjungos narius, nes aktyvieji dalyvauja visur. Todėl Sąjungos valdyba nusprendė pasitenkinti trumpo savaitgalio stovykla. Tokia stovykla įvyko liepos 29-30 Union Pier, Mich., kartu su jūros diena, kurią kasmet rengia Chicago ir Detroito jūrų šauliai.

Kultūrinio savaitgalio, o kartu ir jūros dienos programa buvo pradėta vėliavų pakėlimu. Invokaciją sukalbėjo kun. dr. Juozas Prunskis, o Šaulių Sąjungos pirmininkas Karolis Milkovaitis tarė atidarymo žodį. Atidaryme dalyvavo gražus būrys uniformuotų šaulių. Daug neuniformuotų buvo žiūrovų tarpe.

Kultūrinė stovyklą paskaitas skaitė kun. dr. Juozas Prunskis, dr. Kazys Pautienis ir Vladas Išganaitis.

Kultūrinis savaitgalis ir jūros diena praėjo sėkmingai.

Šiais metais jūros dieną organizavo Gen. T. Daukanto jūrų šaulių kuopa. Jai vadovauja Edmundas Vengianskas.

Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės veikla yra nuolat gyva. Jau eina treči metai, kai rinktinė įsigijo namus ir turi gražią salę. Turi vaidintojų būrelį, vadovaujamą Juozo Petrausko, tautinių šokių ratelį, vadovaujamą Jūratės Jasaitytės, ir chorą, vadovaujamą Petro Vacbergo ir Povilo Mieliulio.

Tautinių šokių ratelis dirba be pertraukų, o choro repetitijos po vasaros pertraukos prasidės rugsėjo 11.

Rinktinė dažnai finansiškai remia kitų organizacijų ar institucijų vykdomus uždavinius.

Artimiausiu rinktinės veiklos pasireiškimu bus rugsėjo 8-osios minėjimo surengimas. Jame pagrindinę paskaitą skaitys Sąjungos pirmininkas Karolis Milkovaitis.

Rinktinę vadovauja Vladas Išganaitis.

Jonas Jasaitis

Solistės Danos Stankaitytės recitalis vyks spalio 22 Chicago, Jaunimo Centro salė. Rengimo komitetas taip pat ruošiasi išleisti solistės plokštelę.

Balfo seimas įvyks spalio 28-29 Chicago, Marquette Parko Marijos Gimimo parapijos mokyklos salė. Kartu vyks ir rudėninis šalpos vakas, kuriam vadovauja Chicago Balfo apskritis. Yra daug pasisventusių rinkėjų ir veikėjų, kurie stropiai atlieka savo pareigas. Geras šūkis: "Balfui paaukosi — nieko nenuostosi".

LFB studijų savaitėje Dainavoje kalba kun. A. Saulaitis, S.J. Nuotr. V. Maželis

LITERATŪROS IR DAINOS VAKARAS MAIRONIO PARKE, WORCESTERY

Naujosios Anglijos kuopų šauliai, Bostono ir Hartfordo ramovėnai Kario žurnalui paremti liepos 22 gražioj Maironio Parko svetainėje, ežero pakrantėje prie Worcesterio, Mass., surengė literatūros ir dainų vakarą.

Nežiūrint karšto liepos mėnesio oro, puikiai vėsina žemutinė svetainės salė buvo pripildyta abiejų organizacijų narių su šeimomis ir jų svečių bei bičiulių iš Worcesterio, Bostono, Hartfordo, Cape Codo, Rochesterio, New Yorko valstijos ir pačio New Yorko miesto.

Iš tolimų vietovių atkeliavę svečiai pradžioje atsisveikino su seniai matytais bičiuliais, apžiūrėdami naująjį Maironio vardo svetainę, išpuostą meniškais dailininko P. Rūkštelės Lietuvos vietovių paveiksais, kuriuose atsispindi gražūs paliktos tėvynės kaimai ir miestai.

Literatūros ir dainų programa vyko mažojoje svetainėje. Čia Bostono Ramovės skyriaus pirmininkas J. Vizbaras, rengėjų vardu visus pasveikinęs ir padėkų už atsilankymą, trumpu žodžiu paaiškino vienintelio lietuviško karinės minties žurnalo Kario reikšmę plačiame pasaulyje ir jo įnašą mūsų karinei istorijai.

Žurnalo kalbos ir literatūros dalies redaktorius Jonas Rūtenis visus sveikino Kario redakcinio štabo vardu, pasižadėdamas gausiu dalyvių skaičium.

Meninę vakaro programą pradėjo Bostono dramos sambūrio aktorius žurnalistas Jurgis Jaišinskas, paskaitydamas ištrauką iš Elenos Juciūtės knygos "Pėdos mirties zonoje", kuria vaizdžiai interpretavo Sibiro tremtinio katargos darbą, ir dramatišką Bernardo Brazdžionio eilėraščių "Paskutinis nuteistojo mirties žodis". Po jo solistas dr. Izidorius Alis, komponuojant muzikui Jurgiui Petkaičiui, pa-

dainavo dvi St. Simkaus harmonizuotas liaudies dainas — "Išėjo tėvelis" ir "Tamsiojoj naktelėj". Jonas Rūtenis iš New Yorko savo kūrybos dviem eilėrašiais, "Sostinė" ir "Pavasaris žilvičiuose supas", visus nukėlė į romantišią Lietuvos sostinę Vilnių, kur Panerių kalvelių papėdėje kunigaikščių miesto didingus paminklus ir bažnyčias ištikimai saugoja šventi Rapolai, Kazimierai, Mykolai, kur katedros požemiuose vaikščioja Barbora Radvilaitė ir kur, žilvičiam žyding, jaunas partizanas, išeidamas ginti tėvynės, paskutinį kartą atsisveikina savo motiną ir mylimąją.

Po šių eilučių vėl pasirodė švelnus baritonas Iz. Alis, akomponuojant muz. J. Petkaičiui, padainuodamas Al. Mrozinsko "Kampelis mielas" ir St. Simkaus "Pamylėjau vakar". Literatūrinę popietę užbaigė rašytojas J. Rūtenis linksniu feljetoniniu vaizdėliu "Atostogos", kuriame gyvai pavaizduota mūsų šeimos buitės džiaugsmas ir nusivylimas.

Už įdomią programą buvo audringai plojama. Programos vedėjas Jonas Vizbaras pareiškė menininkam nuoširdžią padėką, nes jie, paremdami Kario žurnalą, atsisakė savo honoraro. Po programos vyko bendra vakarienė, kurią skoningai paruošė Maironio Parko vyriausia šeimininkė Elena Kauševičienė su savo jaunomis padėjėmis. Alfonsas Kauševičius parūpino gaivinančių gėrimų bufetą. Svečiai vaišinosi ir linkminosi, muzikai grojant, iki vėlybos nakties. Naujosios Anglijos šaulių rinktinės pirmininko Algirdo Zenkaus su sesėmis šaulėmis pravesito turtingą loteriją dail. Jono Rūtenio paveikslą laimėjo worcesterietė ponija Urlikienė, o hartfordiško ramovėno Vaclovo Nenorto medžio drožinį "Rugių varpos ramunėse" — ponas Jansonas iš Cape

Codo. Fantai buvo daugelio suaukoti. Rengėjai visiem taria nuoširdų ačiū!

Graziai pasisekusio vakaro pelnas čia pat buvo įteiktas Kario administratoriui Leonui Bileriui. Jis vakaro rengėjam ir dalyviams nuoširdžiai padėkojo.

Užbaigiant norėtusi išreikšti nuoširdžią padėką Maironio Parko Draugijos valdybai — jos pirmininkui Kazui Adomavičiui, kurio mes savo tarpe labai pasigedom, už leidimą nemokamai naudotis sale ir visais jos įrengimais. Nuoširdi padėka ir šeiminkam Elenai ir Alfonsui Kauševičiams bei jų padėjėjam už turtingai paruoštą vakarienę ir bufetą. Kartu dėkojam visiem iš arti ir toli už atvykimą ir gražų bendravimą.

J. V. Sūdavas

LOS ANGELES, CALIF.

Lietuvių radijo valandėlėi paremti balius su programa ir šokiais įvyks spalio 28, šeštadienį, Šv. Kazimiero lietuvių parapijos salė.

Aleksas ir Birutė Griciai, Santa Monica, Calif., rugpjūčio 12 atšventė vedybinio gyvenimo 25-rių metų sukaktį. Sūnus Arvydas kartu su uošviais Juozu ir Filomena Jurksaičiais ta proga suaktyvininkam surengė šaunų pagerbimą.

Šv. Kazimiero parapijos choras lapkričio 12 rengia pagerbimą komp. Br. Budriūnui, minint jo darbo Los Angeles mieste 25 metų sukaktuves.

Lietuvos kariuomenės atkūrimo minėjimas vyks lapkričio 18-19.

Lietuvių Katalikų Religinei Šalpai Šv. Kazimiero lietuvių parapijoje pereinamais metais buvo surinkta 6,015 dol. Rinkliava vyksta ir šią vasarą. Nors iki pereinamųjų metų sumos dar trūksta, bet tikimasi ją surinkti. L.Ž.K.

— Pabaltiečių Santalka numato spalio 7-8 surengti Rockvillėje, Maryland, esančiame Latvių Centre Pabaltiečių Forumą. Iš lietuvių pusės į programos komisiją įeina Jurgis Valaitis, Antanas Sabalis ir dr. Vytautas Vygantas, į organizacinę — Rūta Penkiūnienė. Forume bus nagrinėjama pabaltiečių disidentų sąjūdis, kultūrinis tarpusavio bendradarbiavimas, informacijos mainai ir kiti Pabaltijo kraštus liečiantys klausimai. (E)

— Eugenija Bacevičienė, Brazilijos Lietuvių Bendruomenės atstovė PLB seime, po seimo lanko jaunimo stovyklas Šiaurės Amerikoje, mokosi naujų veiklos metodų, kad galėtų įsigytas lituanistines žinias panaudoti Brazilijoje, dirbdama su jauniu. Skautų VI-je Tautinėje stovykloje ji buvo susitikusi ir tarėsi su PLB valdybos nariais apie PLB paramą Brazilijai.

— Worcester, Mass., vyresniųjų skaučių draugovė rugsėjo 9, šeštadienį, 7 val. vak. Maironio Parke rengia tradicinį postovyklinį šokių vakarą "Naktis dykumoj". Šalia pačių skaučių gamtos lietuviškos — ne arabiškos — vakarieniškos, bus įdomi programa. Po to linksmi lietuviški ir arabiški šokiai. Rengėjos kviečia Worcesterio ir aplinkinių lietuvių dalyvauti.

— Antanas Juodvalkis, naujosios PLB valdybos sekretorius, perėmė Pasaulio Lietuvių rugsėjo mėnesio numerio redagavimą iš buvusio redaktoriaus Broniaus Nainio, jam nebegalintį pildyti numerio suredaguoti. Rugsėjo mėn. numerį buvo numatyta sudėti visus PLB seime pateiktus pranešimus, referatus ir diskusijų santraukas. Rugsėjo numerio medžiagą "Pasaulio Lietuviai" siūsti A. Juodvalkiui adresu: 6620 So. Rockwell St., Chicago, Ill. 60629. Nuo spalio mėnesio Pasaulio Lietuvių redaguos redakcinis kolektyvas.

— Detroit, Mich., Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos nauja taryba pasiskirstė pareigomis: pirmininkas — Jonas Urbonas, vicepirmininkė ir administratorė — Vanda Majauskienė, sekretorė ir informacijos vadovė — Liuda Rugienienė, liturgija — Benediktas Neverauskas, švietimas ir jaunimas — Aldona Milmantienė, administracija — Vanda Majauskienė ir Kazys Gricius, finansai — Marijus Sajauskas ir Juozas Matekūnas, bendruomeniniai reikalai — Vytautas Petrulis ir Ramunė Stonytė-Francisco.

— Dr. Aleksandras Štomas, iki šiol dirbęs moksline darbu Bradfordo universitete, nuo šių metų rudens pradeda skaityti paskaitas Salfordo universitete Manchesteryje, Anglijoje. Jis lieka taip pat ir Bradfordo universitete moksliniu bendradarbiu.

— PLB valdyba rūpinasi visokiais pasaulio lietuvių švietimo, kultūros, politikos ir kitais reikalais, ir leidžia Pasaulio Lietuvį. Visiem darbam įvykdyti reikalingos lėšos. Tikimasi, kad kraštų bendruomenės ir lietuviškoji visuomenė parems naujos PLB valdybos pozityvius darbus. Naujos PLB valdybos adresai yra: Pirmininkas Vytautas Kamantas, 1110 69th St., Darien, Illinois 60559. Telef. 312 968-7598. Iždininkas Mečys Šilkaitis, 8750 W. 92nd Pl., Hickory Hills, Illinois 60457. Telef. 312 599-5285.

— Nauji Darbininko skaitytojai: K. Everts, New York, N.Y. Užsakę kitiem: E. Adomaitis, Richmond Hill, N.Y. — S. Pavilonis, Wantagh, N.Y. Sveikinam naujus skaitytojus ir dėkojam užsakytojams. Naujiems skaitytojams Darbininko prenumerata pirmiems metams tik 10 dol. Atnaujinant — visiem 13 dol. metams.

1978 METŲ KELIONĖS Į LIETUVĄ

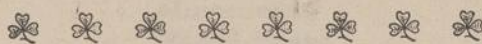

RUDENS VIENOS SAVAITĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ IŠ BOSTONO IR NEW YORKO

Rugsėjo 17 iki 25 — \$849.00

Spalio 12 iki 20 — \$849.00

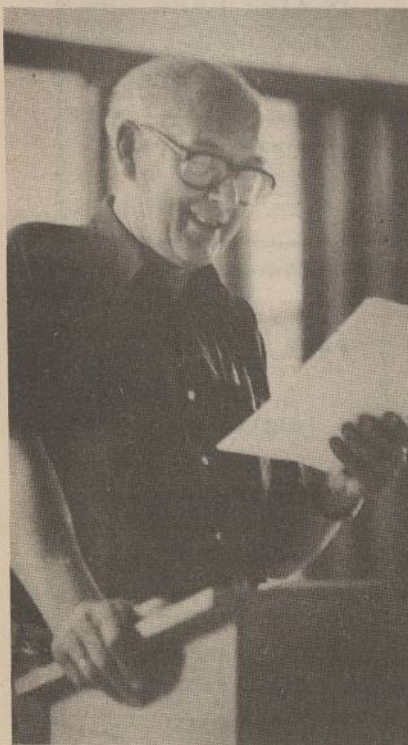
1 naktis Maskvoje, 6 naktys ir 5 dienos Vilniuje su 1 dienos ekskursija į Kauną ir Trakus, 1 naktis Maskvoje.

Daugiau informacijų kelionių į Lietuvą reikalu prašoma kreiptis:

ALGIRDAS MITKUS
BALTIC TOURS
8 WHITE OAK ROAD
NEWTON, MASS. 02168
(617) 969-1190

ATSTOVAS:
WORCESTERY —
114 MILBURY ST.
1 — SW — 8-2868

Dr. Adolfas Damušis kalba LFB studijų savaitėje Dainavoje. Nuotr. V. Maželis

IVERTINTOS JAUNIMO PASTANGOS

AURELIJA BALŠAITIENĖ

Jaunimas mūsų visuomenėje turėtų užimti privilegijuotą vietą, sprendžiant iš vyresniųjų pokalbiuose nuolat kartojamos temos apie gyvą reikalą mūsų lietuvišką atžalyną remti, proteguoti, skatinti. Reikia pripažinti, kad vis dėlto mūsų visuomenė, tiesiogiai ar netiesiogiai, jaunimo veiklą remia, kiek ji ribojasi nusistovėjusių organizacijų rėmuose — skautų, ateitininkų, lituanistinių mokyklų, sporto grupių.

Visos tos organizacijos yra sukurtos vyresniųjų su tam tikrais konkrečiais ideologiniais ar visuomeniniais tikslais. Ir paprastai jom vadovauja vyresnieji. Tačiau retai tepasitaiko girdėti, kad pats jaunimas savo iniciatyva, savo pastangų ir išvermės dėka sukurty vertingą naują vienetą, kurio darbo vaisiais džiaugtųsi vyresnieji ir kurio egzistencijos pagrindu būtų grynas jaunatviškas entuziazmas su stiprių lietuviškos tautinės tapatybės pajautimu.

Tokių vienetų per beveik ketverius savo gyvavimo metus yra tapusi Clevelando Nerija, mergaičių studenčių muzikinis vienetas, nuo pat savo įsikūrimo pradžios vadovaujamas talentingos, energingos ir muzikalingos vadovės — dirigentės Ritos Čyvaitytės-Kliorienės.

Tai grupė lietuvių, kurios sugebėjo savo laiką taip efektingai sunaudoti, kad, intensyviai studijuodamos aukšto mokslo įstaigose, aktyviai dalyvauja

mos jaunimo organizacijų veikloje, rado laiko ir išvermės sukurti skoningą ir palyginti aukšto muzikinio lygio dainos vienetą, kuris savo repertuarą pagrindė meile lietuviškai dainai.

Rita Kliorienė, to vieneto dirigentė ir vadovė, mūsų žinomo muziko prof. Andriaus Kuprevičiaus mokinė, 1977 baigė Clevelando valstybinio universiteto pianino klasę "magna cum laude" atžymėjimu. Ji pasižymi preciziškumu savo dirigavime, pravedama repeticijas ne vien repertuaro mokyme, bet ir balsų pastatyme, atliekant kvėpavimo pratimus, dainuojant gamas ir t.t.

Po pirmo pasirodymo Clevelande Nerijos populiarumas greitai pasiekė ir kitas lietuviškas kolonijas. Šiuo metu Nerija jau turi gana įspūdingą savo gastrolių "bagažą" — nuo Chicago iki Toronto, Detroito, Pittsburgho, Daytono, Philadelphia ir kitų miestų.

Dabartinis Nerijos vienetas susidarė iš 11 dainininkių, akompaniatorės Kristinos Kuprevičiūtės ir dirigentės Ritos. Per keletą metų jo sudėtis keitėsi. Dalis iškėję ir apsigyveno kituose miestuose. Dalis, baigusios studijas, buvo priverstos išvykti į darbovietes svetur.

Tačiau Nerija ne tik nesilpnėja, bet nutarė leisti savo dainų plokštelę, kad įamžintų savo jaunystės dienų pastangas ir neįnyktų "kaip dūmas", anot jų pačių pasisakymo. Toji idėja, savo

Clevelando dainuojančių lietuvių grupė Nerija įdainuoja savo plokštelę. Diriguoja Rita Čyvaitytė - Kliorienė. Dainuoja iš k.: Danutė Miškinytė, Viktorė Lenkauskaitė, Ligija Rociūnaitė, Onutė Kliorytė, Danutė Sirgirdienė, Živilė Vaitkienė, Kristina Aukštuolytė.

apimtimi kiek grasi, nemažina dainininkių entuziazmo, nors finansinė padėtis yra nepavydėtina. Besiruošusios ištisus metus, jos jau įgrojo savo repertuarą į pagrindinę juostą (master tape), iš kurios bus gaminamos plokštelės, kurios turėtų pasirodyti apie rugsėjo vidurį.

Nerijos viltis glūdi mūsų visuomenės paramoje. Kad galėtų sutelkti taip skubiai reikalingas lėšas, Nerija kreipiasi į visus muzikos mylėtojus, prašydama iš anksto užsiprenumeruoti plokštelę, kurios kaina busianti \$7.00. Norintiems ją gauti paštu reikia pridėti dar vieną dolerį įpakavimo ir persiuntimo išlai-

dom. Be abejo, tikimasi ir rėmėjų, kad ir su pačia kukliausia auka. Plokštelei užsakymus bei paramą siųsti adresu: Nerija, c/o Rita Čyvaitytė-Kliorienė 18111 Hillgrove Road, Cleveland, Ohio 44119. Tel. 216 531-6459.

Plokštelė bus gyva ir įdomi savo repertuaro įvairumu. Didelę dalį dainų Rita aranžuoja pati ir naudoja Budriūno, Jakubėno ir kitais aranžamentais. Vienoj plokštelės pusėj — liaudies pobūdžio dainos, kitoj — modernios estradinės, iš viso 14 dainų.

Nerijos plokštelės leidimas remtinas ne vien todėl, kad tai mūsų jaunimo darbo vaisius, bet ir dar grynai praktiškais sumetimais — ji praturtins kiekvieno muzikos mylėtojo plokštelių rinkinį savo originaliu, naujovišku ir labai jaunatvišku charakteriu.

Kas yra turėjęs malonumo išgirsti Neriją scenoje, su manim negalės nesutikti. Tiems, kurie Nerijos nėra girdėję, bus maloni staigmena ir estetiškas džiaugsmas poilsio valandėlėmis. Rem-

Talka istorinio veikalo leidime

LKVS Ramovės centro valdyba kviečia talkon ramovėnus, šaulius ir visus lietuvius pagelbėti išleisti svarbų ir didelį istorinį veiklą, paruoštą istoriko dr. A. Rukšos, apie Lietuvos ir Lenkijos santykių istorinę raidą, apie konfliktus ir kovas su lenkais, ginant Lietuvos laisvę.

Iki šiol į šį kvietimą atsiliėpė 5 LKVS Ramovės skyriai ir 57 asmenys. Garbės leidėjai: 1015 dol. — Alb. Repšys, Chicago, Ill., 400 dol. — LKVS Ramovės Clevelando skyrius, po 200 dol. — Ant. Jonaitis, Efr. Gausys, Pr. Karalius ir Vold. Šenbergas — Visi iš Cleveland, Ohio.

Mecenatai: 114 dol. — LKVS Ramovės Adelaidės skyrius Australijoje, po 100 dol. — LKVS Ramovės Hamiltono skyrius Kanadoje, Hartfordo skyrius JAV, Montreale skyrius Kanadoje, Jonnas Balbata, J. Malskis, B. Paulionis ir dr. V. Stankus — visi iš Cleveland, Ohio.

Garbės prenumeratorių (su 25-50 dol. įnašais) sąrašas: 21 asmuo iš Cleveland, Ohio, 8 asmenys iš Chicago, Ill., 5 asmenys iš Kanados, 3 asmenys iš Australijos, 2 asmenys iš Kalifornijos,

dami kūrybingą jaunimą, praturtinsim ir patys save, nes jame mūsų ateities kapitalas ir mūsų tautinės gyvybės vilčių šaltinis.

Sportas

O KAIP SU RAŠYBA?

Rašant apie sportą, kreiptinas dėmesys į terminus ir iš viso į kalbos kultūrą. Dažnai nedaro ma skirtumo tarp kamuolio (futbolo, krepšinio, tinklinio) ir sviedinio (teniso). Stalo tenise taip pat tik sviedinukas (ne kamuoliukas).

Random sakinį "Komanda žaidė tokio sąstato..." — turi bū-

2 asmenys iš Floridos, 1 asmuo iš Hartfordo.

Užsiskaičiusį knygą iš anksto ir įmokėjusį po 15 dol. sąrašas: 4 asmenys iš Chicago, 1 asmuo iš Clevelando.

Laukiame įsijungiant į talką visus LKVS Ramovės skyrius, LŠST padalinius ir visus kitus šios talkos svarbą suprantančius lietuvius. Pinigus ar pasižadėjimus su sąrašais siųsti centro valdybos pirmininko adresu: Ant. Jonaitis, 1223 E. 175 Street, Cleveland, Ohio 44119.

Pr. Karalius
CV Kultūrinių reikalų vad.

BALTIMORĖ

Šv. Alfonso mokykla mokslo metus pradėjo rugsėjo 6. Vaikai dalyvavo mišiose 8 val. ryto. Jas aukojė kun. A. Dranginis. Po mišių vaikučiai ėjo į jiem paskirtus kambarius, kur gavo naujas knygas ir susipažino su savo mokytojais. Sveikiname keturias sugrįžusias Šv. Kazimiero sesutes ir vieną naujai atvykusią į mūsų koloniją.

Vakarienei ir šokių vakarą rengia Šv. Alfonso parapijos draugijos gražioji Martins West salė penktadienį, rugsėjo 29, 7 val. vak. Po vakarienos šokių geras orkestras. Bilietus galima gauti klebonijoje. Kas planuoja dalyvauti, raginamas iš anksto įsigyti bilietus. Pelnas skiriamas parapijos reikalams.

Jonas Obelinis

JEI JŪS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ DOVANAS Į LIETUVĄ IR ĮVAIRIUS USSR KRAŠTUS, naudokitės patarnavimu plačiai žinomos firmos

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
(LICENSED BY VNESHPOSYLTORG)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA: 1776 BROADWAY, NEW YORK, N.Y. 10019. TEL. — 581-6590; 581-7729. Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą, paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi miltai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės; jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.

Atidaryta kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI

Miami Beach, Fla. 33139-1201 17 St.	305 673-8220
Allentown, Pa. — 126 Tilghman Street	435-1654
Baltimore 31, Md. — 1825 Fleet Street	342-4240
Brooklyn, N.Y. 11218 — 485 McDonald Avenue	633-0090
Buffalo 12, N.Y. — 701 Fillmore Avenue	895-0700
Chicago 22, Ill. — 1241 No. Ashland Avenue	486-2818
Chicago, Ill. 60629 — 2608 West 69 Street	925-2787
Chicago, Ill. 60609 — 1855 West 47 Street	376-6755
Cleveland 13, Ohio — 1028 Kenilworth Avenue	771-0696
Detroit 12, Mich. — 11601 Jos Campau Avenue	365-6780
Lakewood, N.J. 08701 — 234 Second St.	363-0494
Hamtramck, Mich. — 11339 Jos. Campau Avenue	365-6740
Los Angeles 4, Calif. — 159 So. Vermont Avenue	385-6550
New York 3, N.Y. — 78 Second Avenue	674-1540
New York, 3, N.Y. — 324 E. 9th St.	475-7430
Philadelphia, Pa. 19123 1013 N. Marshall St.	215 WA 5-8878
Phoenix Ariz. 85027 — 22047 N. Black Canyon Hwy.	602-942-8770
Rahway, N.J. — 47 East Milton Avenue	381-8800
Silver Springs, Md. — 1002 Kennebec Ave.	301-589-4464
South River, N.J. — 41 Whitehead Avenue	257-6320
Syracuse, N.Y. 13204 — 515 Marcellus Street	475-9746
Woodhaven, Queens, N.Y. 11421 — 80-14 Jamaica Ave.	296-5250
Herkimer, N.Y. McKennan Rd.	315-866-3939

ATOSTOGOS BALTIJOS KRAŠTUOSE 1978 PRISIDĖKITE PRIE EKSKURSIJŲ, KURIOS BUS PILNOS PRISIMINIMŲ!

ISVYKIMO DATOS

spalio 12 iki spalio 21 \$849.00
gruodžio 22 iki sausio 5 \$1049.00

NAKTYS KIEKVIENAME MIESTE

Vilniuj 5, Maskvoj 2, Kopenhagoj 1
Vilniuj 5, Varšuvoj 3, Leningrade 3, Maskvoj 2

Kelionėn įskaitoma pilnos dienos ekskursija į Kauną ir pusės dienos išvyka į Trakus

Kreiptis: JONAS ADOMĖNAS
kelionių vadovas

TRANS INTERNATIONAL TOURS LTD.

535 FIFTH AVENUE
New York, N.Y. 10017
212 697-7257

Skubiai išnuomojama koncesijos pagrindu
**KAVINĖ IR
MAISTO PATIEKIMO TARNYBA**
Estų Namuose, 243 E. 34th Street, Manhattane.
Geriausiai tiktų vedusių pora.

Informacijos ir sąlygų reikalu rašyti: Estonian Educational Society, Inc., 243 East 34th Street, New York, N.Y. 10016. Galima skambinti telefonu 212 684-0336 arba 212 532-4515. Teirautis Mr. Saar.

DECLARE YOUR INDEPENDENCE FROM CIGARETTES!

Yes, you CAN stop smoking. Easily. Painlessly. Just enroll in our 6-week workshop for smokers, and know the joy and pride that come from being a master of your own life. Fall workshops start the week of September 18. For more information attend the FREE LECTURE — I DON'T HAVE TO BE A BUTT'S SLAVE — given at BEHAVIOR MODIFICATION WORKSHOP on the following dates:
Tues., Sept. 12 at 7:30 pm
Weds., Sept. 13 at 7:30 pm
Thurs., Sept. 14 at 7:30 pm
and
Sat., Sept. 16 at 10:30 am

If you seriously want to stop smoking, be sure to attend any free lecture. Don't miss the opportunity to pick up some practical points on how to control your harmful habit. Positively no obligation.

BEHAVIOR MODIFICATION WORKSHOP
Director: Jonas V. Narbutas, Ph.D.
62-71 Woodhaven Blvd., Rego Park
(Opposite Drake Theatre)

846-6838 or: 335-5647

P.S.: Bring this ad with you. It can be worth \$5.00 to you.

K.Čk.

**DEXTER PARK
PHARMACY**
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
TELEF. 296-4130

Models

For
Television,
Fashion,
Commercials,
Shows,
Advertising
Beginners and
Professionals

Apply This
Week 1-5 P.M.
(Suite 404)
225 West 57th St.,
N.Y.C.
212-586-3556

IŠ VLIKO TARYBOS POSĖDŽIO Kodėl pabėgo Algis Vedeckas?

Pone Redaktoriau!

"Dirva" savo kronikos žinutėje "Iš Vliko posėdžio" (1978 m. rugpjūčio 31 d., Nr. 34) klaidinčiai vaizduoja VLIKO Tarybos 1978 m. rugpjūčio 26 d. posėdžio kai kuriuos faktus. Todėl tas klaidas prieina atitaisyti.

I. "Darbininkas" rugsėjo 8 dieną jokio dr. Br. Nemicko straipsnio techniškai dar negalėjo paskelbti. Reikia spėti, "Dirva" tuo tariamu straipsniu bando pavaizduoti Br. Nemicko paskelbtąsias "Ištraukas iš VLIKO Tarybos protokolo". Tačiau ir jas "Darbininkas" atspausdino 1978 m. rugpjūčio 18 d., bet ne rugsėjo 8 d., kaip "Dirva" rašo.

II. VLIKO Taryba savo 1978 m. rugpjūčio 26 d. posėdyje, priešingai "Dirvos" klaidinančiam teigimui, neprašė Algio Vedecko "pasilikti iki kadencijos galo".

III. Algio Vedecko iš VLIKO valdybos atstatydinimo priežastys smulkiau paaiškinamos šiame Vliko vicepirmininko Br. Nemicko 1978 m., rugpjūčio 26 d. pareiškime, prjungtame prie VLIKO Tarybos minėto posėdžio protokolo:

"Pastarojo meto kai kurių VLIKO žmonių sovietinio meto ir šmeižto talkininkams palankūs poreiškiai — rotacinio Tarybos pirmininko Liudo Tamošaičio 1978 m. birželio 10 d. Emilijai Čekienei išduotasis "nekaltybės" pažymėjimas ir Algio Vedecko 1978 m. rugpjūčio 23 d. VLIKO valdybos posėdyje pareiškimo iš jos pasitraukimo netikra dingstis — jau verčia atvirai paliesti Lietuvos vadavimą smukdančio nesupratimo pašias šaknis.

Sovietinė žvalgyba savo melo kampaniją prieš Lietuvos laisvinimui vadovaujančius ir vadovavusius asmenis nepaprastai suaktyvino, Vytautiui Alseikai 1972 metų rudenį grįžus okupuotą Lietuvon ir ten įsijungus šmeižtų rašliavon. Jis jau 1970 metais rudenio vyko okupuotą Lietuvon "apsižvalgyti" su kai kurių VLIKO valdybos narių žinia. Jam grįžus į New Yorką, tie patys žmonės, žinodami jo viešnagės okupuotoje Lietuvoje faktą, bet tatau nuslėpę nuo VLIKO valdybos, tarybos ir seimo, sudarė Vytautiui Alseikai sąlygas išstisus dvejus metus dirbti Eltoje, kur jis turėjo progos atlikti jam bolševikų žvalgybos pavestą uždavinį — prisirankioti žinių ir dokumentų, reikalingų jo rašliavai, diskredituojančiai gyvus ir mirusius lietuvius, vadovaujančius ir vadovavusius Lietuvos laisvinimui.

Vytautiui Alseikai galutinai grįžus okupuotą Lietuvon, sovietinės žvalgybos išplatintų provokacijų pirmoji auka buvo VLIKO pirmininkas dr. Kęstutis Valiūnas. Visos VLIKO grupės vieningai stojo už pirmininką, griežtai atmetė sovietines provokacijas (1973 m. spalio 11 d. VLIKO Tarybos nutarimas) ir tuo būdu joms užkirto kelią. Tačiau, kai 1977 m. pavasarį sovietinio melo talkininkė E. Čekienė, jos bendrininkai M. Kavolis, A. Sperauskas ir kt. pradėjo skleisti bolševikinės kilmės šmeižtus prieš VLIKO pirmininko pavaiduotoją dr. Bronių Nemicką, VLIKe jau pristigo dr. Valiūno atvejo vienybės. Tiesa, VLIKO Taryba šiaip taip pagaliau apsisprendė papeikti talkinimą sovietiniam šmeižtui, bet tas sąsymas sustiprino talkininkų kovingumą, ligi šiol edantį Lietuvos vadavimo pastangas pačia-

me VLIKe ir niekinančiai jį kai kurioje VLIKe sudarančių grupių spaudoje, "kaip "Dirva" ir "Laisvoji Lietuva". Tas pats sąsymas, tenka manyti, paakstino sovietinę žvalgybą naujoms šmeižto kampanijoms: pastaruoju metu atgavinas ir nepaprastai suintensyvinamas šmeižtas prieš vyškupą Vincentą Brizgį.

Algis Vedeckas iš VLIKO valdybos išėjimui pasirinko netikrą dingstį: savo aplaidumą finansų tvarkytojo pareigybe pakeitė "Darbininke" apsiginti paskelbtomis "Ištraukomis iš VLIKO Tarybos protokolo". Leiskite atkreipti Tamstų dėmesį į vieną kitą jo aplaidumo faktą.

1. Algis Vedeckas atskaitomybės knygų nevedė. Tuo būdu VLIKO finansinis stovis nebuvo matomas ir tiksliai žinomas. Dėl to dažniais atvejais sąskaitos būdavo ne laiku apmokamos, o kartais net grįždavo nepadengti čekiai.

2. Algis Vedeckas nesudarė nė vienos sąmatos vykdymo apyskaitos. Tuo būdu nebuvo galima laiku paruošti ir tarybai pateikti VLIKO sąmatos. Be to, po atidėliojimų ir visos valdybos darbo trukdymų prisiėjo pasamdyti iš šalies žmogų, kuris paruoštų sąmatos vykdymo apyskaitą ir vestų išlaidų knygą.

3. Algis Vedeckas nesirūpino lėšų telkimu. Patyrus (1977 m. spalio mėn.), kad Amerikos Lietuvių Taryba gauna kelių tūkstančių dolerių paramą iš valdžios įstaigų tam tikromis su ja sutartomis sąlygomis, finansų tvarkytojas turėjo rūpintis, kad ir VLIKO kuri institucijų galėtų tokia galimybe pasinaudoti. Nepaisydamas priminimų valdybos posėdžiuose, jis kone išstisus metus ligi šiol nieko nepadarė, ir tuo būdu VLIKas jau prarado eventualiai gausimos paramos kelis tūkstančius dolerių.

5. Paskutiniaisiais metais Algis Vedeckas ėmė nepagrįstai užpuldinėti ir kitus valdybos narius, kliudydamas ir jiems atlikti savo darbą.

6. Ruošiant paskutiniam VLIKO seimui valdybos veiklos apžvalgą, kiekvienas jos narys turėjo suteikti jai medžiagą iš savo darbo srities. Algis Vedeckas jokios medžiagos nedavė, ir todėl valdybos veiklos apžvalgoje nieko nebuvo apie finansus.

Šie pavyzdžiai rodo, kad Algiiui Vedeckui jau seniai reikėjo pasitraukti iš valdybos, nes jis beveik nieko joje nedirbo. Gaila tik, kad jis, užuot nurodęs tikrąsias iš valdybos pasitraukimo priežastis arba jų visiškai neminėjęs, apsisprendė ieškoti atgailos ožio savo aplaidumui paslėpti.

Liudo Tamošaičio ir Algio Vedecko elgsena, prielankaujanti bolševikinio melo talkininkams, nėra abejonės, stingrins jų kovingumą tęsti ardomąjį darbą Lietuvos laisvinimo plotnėje ir, galima laukti paakstins sovietinę žvalgybą paieškoti dar daugiau aukų lietuvių išseivijoje.

Gerbiamieji atstovai, čia išdėstyti apgailėtini VLIKO darbo kliūviniai, tikiau, nėra Tamsoms naujiena. Šia proga juos priminiau, kad ir istorija tatau žinotų.

Prašau šį pareiškimą prjungti prie protokolo."

Su pagarba

Povilas Ališauskas
VLIKO Tarybos rotacinis sekretorius

Chicago Balfors apskrities ir skyrių valdybos nariai Balfors įstaigoje rugpjūčio 20. I-oje eilėje sėdi: K. Januška, J. Mackevičius, p. Balčiūnienė iš Wisconsin, E. Markūnienė, dr. Živilė Modestienė, Gr. Giedraitytė, K. Čepaitis, pirm. V. Šimkus; II-oje eilėje: A. Suopienė, Ir. Sekmokienė, St. Didžiulienė, J. Sasnauskienė, K. Repšienė, Iz. Straukas, stovi iš k. K. Bružas, K. Repšys, Pr. Zailskas, K. Balčiūnas, Vyt. Kregždys, Reg. Simokaitienė, inž. Alg. Didžiulis, F. Sereičikas, A. Gauronskis, neatpažintas svečias, M. Simokaitis, J. Blažys, J. Balčiūnas, dr. V. Balčiūnas, P. Burneikis, Jul. Paulėnas, A. Kareiva, K. Povilaitis, A. Kleiza. Trūksta dr. Br. Motušienės ir J. Jasaičio. Nuotr. V. Noreikos

ANTANAS DAMBRIŪNAS LONDONE

"Kiekvienas lietuvis, čia atvykęs ar jau čia gimęs, šalia pareigų gyvenamajam kraštui, turi moralinę pareigą ir savo tėvų ar protėvių kraštui" (L. Dambriūnas — "Lietuviškas auklėjimas šeimoje").

Su šia mintimi galima puikiai pristatyti ir jaunąjį a.a. Leonardo Dambriūno sūnų Antaną, kuris dabar dirba Londone, Anglijoje. Antanas ne tik išėjo aukštus mokslus JAV-bėse, bet kartu ir nepamiršta savo tėvo jam paliktą idealą. Jis yra veiklus, energingas, pilnas lietuviškos dvasios jaunas žmogus. Praėjusią žiemą Seton Hall universitete įsigijo magistro laipsnį iš verslo administracijos, specializuodamasis tarptautinė finansų srity. Gilindamas studijas, dirbo kaip "assistant treasurer" Frances Thompson Film Co. New Yorke, o šį pavasarį pradėjo tarnybą su Warner Communication Inc. kaip "internal auditor" Londone, Anglijoje.

Antanas augo Washington, D.C., savo nepaprastai lietuviškos dvasios kupiną šeimoje. Tėvų šeima susideda iš sesers Marytės Šmitienės, Vasario 16 gimnazijos mokytojos ir mergaičių bendrabučio vedėjos, motinos Elenos Sidlauskaitės-Dambriūnienės ir tėvo kalbininko a.a. Leonardo Dambriūno. Tėvai savo laiką, energiją ir materialinį gyvenimą skyrė lietuviškiems reikalams, suteikdami lietuvišką aplinką jaunajai kartai. Todėl ir Antano subrendimas šioje srityje yra stiprus, o jo lietuviška veikla plačiai išsišakojus.

Būdamas moksleiviu, lankė Washingtono Kristijono Doneičio lituanistinę mokyklą. Ją baigęs, trejus metus joje mokytojavo. Buvo visų mokinių mėgstamas, nes į šią mokyklą atsinešė ne tik savo jaunatvę, bet ir daug jausmo bei humoro. Buvo labai veiklus Washingtono moksleivių ateitininkų kuopos narys bei vadas. Mėgo sportą ir buvo sporto klubo Vėjo vienas iš pagrindinių sportininkų. Gyvendamas Washingtono ir lankydams Marylando universitetą, kurį baigė įsigydamas politinių mokslų bakalauratą, turėjo laiko dar ir priklausyti prie Baltimorės tautinių šokių grupės Malūno, su kuria 1972 pasirodė ir šokių šventėje. Jis

Antanas Dambriūnas

buvo lietuviškojo jaunimo pulsas Washingtono ir Baltimorės apylinkėse. Veiklus, energingas, visuomet su šypsena kartojąs žodžius: "gerai, gerai... bus viskas padaryta". Nevengė ir vyresniųjų pažinčių, visuomet raudamas su visais kalbos.

Išvykęs į New Yorką gilinti studijų, vis tiek nepamiršo lietuviškos veiklos. Dirbo organizacijose, buvo N.Y. Amerikos Lietuvių Jaunimo Sąjungos tarybos nariu. Dvejus metus šoko su N.Y. tautinių šokių ansambliu. Bendradarbiavo N.Y. Lietuvos Atsiminimų radijo programoj kaip jaunimo žinių pranešėjas. Dalyvavo sporte, stovyklose bei suvažiavimuose.

Motinos įdiegta meilė Lietuvai leido Antanui įgyvendinti tėvo paliktą mintį: "Lietuviškas gyvenimo būdas pasireiškia sąmoningu patriotiniu nusi- teikimu, lietuviška dvasia, kurios svarbiausias bruožas idealizmas" (L. Dambriūnas — "Lietuviškas auklėjimas šeimoje"). To idealizmo Antanas rodo labai

daug. Pavyzdžiui, kai jo buvusi lituanistinė mokykla ruošė kultūrinę popietę sutelkti lėšoms, jis paaukojo visą savaitgalį savo laiko bei energijos ir net pats apmokėjo kelionės išlaidas, atveždamas dailininkės Vidos Krištolaitytės parodą iš New Yorke į Washingtoną.

Atrodo, kad ir jo pasirinktas darbas duos jam progą išvystyti savo lietuvišką veiklą bei asmenišką įnašą ir tarptautinėje plotnėje. Atrodo, ir būdamas Europoj, remsis tėvo paliktais idealais: "Kiekvienas lietuvis savo gyvenimą tvarko vadovaudamasis ne tik savo asmeniniais gyvenamojo krašto, bet ir specifiniais tautinės bendruomenės interesais. Lietuviškas gyvenimo būdas reikalauja, kad kiekvienas lietuvis dalį savo energijos (sugebėjimų bei pasiaukojimo) ir dalį savo išteklių skirtų bendruomeniniams reikalams."

Sėkmės, Antanai, darbe ir veikloj!

Elvyra Vodopalienė

HAMILTONO "AIDAS" ATVYKSTA Į BOSTONĄ

Bostono Lietuvių Tautinių Šokių Sambūris rengia koncertą, kuris įvyks 1978 spalio 7, šeštadienį, 6 val. vakaro Lietuvių Piliečių Draugijos auditorijoje. Programą atliks muz. Jono Govėdo vadovaujamas Hamiltono mergaičių choras "Aidas" ir solistas Rimas Strimaitis.

Po programos šokiai, grojant geram orkestrui.

"Aidas" yra vienintelis lietuvių choras, kuris 1974 m. koncertavo Anglijoje, Vokietijoje ir Italijoje, kur Vatikane turėjo progos dainuoti Popiežiui Pauliui VI ir per Vatikano radiją į Lietuvą. 1977 m. šis choras koncertavo Argentinoje, Brazilijoje, Kolumbijoje, Urugvajuje ir Venecueloje.

LITO BENDROVĖ PARDUODA

1978 M. KELIONES Į LIETUVĄ

Didelis pasirinkimas iš įvairių kompanijų ir ekskursijų. Priklausant nuo maršruto, bus aplankoma:

Roma
Miunchenas
Baden-Baden
Bernas
Leningradas
Ryga
Briuselis

Paryžius
Lucerna
Čiurichas
Ženeva
Maskva
Helsinkis
Kopenhaga

Visos 2 savaitės vasaros ekskursijos įjungia VILNIŲ penkioms dienoms. Dėl informacijos kreipkitės:

LITAS INVESTING CO., INC.
86-01 114 ST.
RICHMOND HILL, N.Y. 11418
(212) 441-6799

KUNIGĄ VYTAUTĄ PIKTURNĄ,

jo broliui ZIGMUI Lietuvoje mirus,
nuoširdžiausiai užjaučiame.

Rūta ir Mečys Jauniškiai
Eglė, Valdas ir Audra Duobos

WATERBURY, CONN.

Subatvakaris Vasario 16-tos
gimnazijos naudai

Tradicionis subatvakaris Vasario 16 gimnazijos naudai ir lietuvių jaunimui Vokietijoje paremti įvyks Venclauskių sodyboje rugsėjo 9, šeštadienį, nuo 3 v. popiet.

Visi maloniai kviečiami dalyvauti.

K.

DARBININKAS

Redakcija (212) 827-1352
 Administr. (212) 827-1351
 Spaustuvė (212) 827-1350
 Vienuolynas .. (212) 235-5962
 K. Ž. salė 212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
 BROOKLYN, N.Y. 11207

Stepas Vykintas, rašytojas ir žurnalistas, kuris buvo atvykęs keliems mėnesiams iš Vokietijos, staiga mirė rugsėjo 3, sekmadienio vakare, neolituany iškyloje Tabor Farmoje.

Rašytoja Ieva Simonaitytė mirė rugpiūčio 27 Lietuvoje.

Tėv. dr. Kornelijus Bučmys, OFM, Darbininko redaktorius, yra išvykęs atostogų. Redakcijon grįš rugsėjo 18.

Vytautas Beleckas su žmona iš New Yorko išvyko į Sunny Hills, Fla. Ten jau turi pasistatęs gražius namus ir apsigyvens naujoje vietoje tarp vis gausiau besikuriančių lietuvių. Jo Ridgewoodo turėtas Winter Garden Tavern restoraną veiks ir toliau, tvarkomas jo sūnaus.

New Yorko Altai papildomai aukoja: 50 dol. — kun. A. Gleveckas, po 10 dol. — V. Ingelevičius ir A. Matulionis. Nuširdi padėka.

Kazys Vasiliauskas, dramų aktorius, anksčiau gyvenęs New Yorke, vėliau — Baltimorėje, šiuo metu yra persikėlęs į Floridą. Dabartinis jo adresas: 800 82nd St., Apt. No. 4, Miami Beach, Fla. 33141.

Angelų Karalienės parapijos sukaktuvių pietuose rugsėjo 17, sekmadienį, Kultūros Židiny dainuos solistė Angelė Kiaušaitė iš New Jersey. Ji papildomai balsą lavina Philadelphia konservatorijoje.

Už a.a. Mariją Žvirblinę-Jasiukynaitę iškilmingos metinės mišios bus aukojamos rugsėjo 12, antradienį, 8 val. ryto V. Atsimainymo lietuvių parapijos bažnyčioje, 64-14 56th Road, Maspeth, N.Y. Sesuo Natalija Jasiukynaitė dėkoti visiems draugams ir pažįstamiems, kurie dalyvaus mišiose ir pasimels už velionę.

Smuikininko Izidorias Vasyliūno koncertas bus spalio 28 Carnegie Recital Hall. Akomponuoja Vytenis M. Vasyliūnas.

N.Y. vyrų choras Perkūnas rudens balių rengia gruodžio 2 Kultūros Židiny. Baliaus bus ir speciali programa. Choras savo metinį koncertą rengia ateinančių metų balandžio 21.

Maironio lituanistinė mokykla savo darbą pradeda šį šeštadienį, rugsėjo 9. Tenelieka nė vieno mokyklinio amžiaus vaiko, kuris nelankytų šios mokyklos. Visi visi kviečiami, raginami. Pamokos prasideda 9 val. ryto. Mokykla yra 111 Street ir 86 Ave. Kampas Richmond Hill, N.Y. Visi renkasi į žemutinę mokyklos salę.

Rašytojas Paulius Jurkus dalyvaus Tautos šventės minėjimo akademijoje ir paskaitys savo kūrybos. Minėjimas bus rugsėjo 10, šį sekmadienį, 12:30 v. popiet Apeišikimo parapijos salėje.

Leonas Bileris, Kario administratorius, buvo susirgęs. Jam padaryta operacija. Dabar sveiksta namie.

LMK Federacijos New Yorko klubo susirinkimas bus rugsėjo 13, trečiadienį, 7 v.v. pas klubo pirmininkę Eugeniją Donohue, 85-56 79 Street, Woodhaven, N.Y. Visos klubo narės prašomos dalyvauti. Klubas paskutiniame savo susirinkime iš savo iždo paskyrė aukų: Darmininkui — 25 dol., paminkliniam kryžiui Kultūros Židiny — 25 dol., Maironio lituanistinei mokyklai — 25 dol., Pasaulio Lietuvių Die-noms Toronto — 50 dol. Susirinkime dalyvavusios narės savo tarpe dar padarė rinkliavą ir Pasaulio Lietuvių Dienom Toronto surinko 25 dol.

Tautos šventė, rengiama LB I-os apylinkės, bus rugsėjo 10, sekmadienį. Iškilmingos pamaldos Apeišikimo parapijos bažnyčioje — 11 val., akademija — 12:30 v. parapijos salėje. Kalbą pasakys rašytojas Vytautas Volertas. Dainuoja Apeišikimo parapijos choras, vadovaujamas Viktoro Ralio. Taip pat dalyvauja ir solistai: Leonardas Ralys ir Mečys Razgaitis.

Anicetas Simutis, Lietuvos gen. konsulas New Yorke, su žmona atostogauja Montauk Point, L.I. Rugpiūčio 30 su laivu Viking Starship plaukė žvejoti į jūrą ir sugavo 35 svarų menkę (cod) ir už tą žuvį gavo laivo premiją — 330 dol.

Solistas Ričardas Daunoras rugpiūčio 31 atskrido iš Australijos, buvo sustojęs pas A. Matulaitį Richmond Hill ir, jo palydėtas, apsilankė Darbininko redakcijoje. Platesnis pasikalbėjimas su juo bus kitame Darbininko numeryje. Rugsėjo 1 jis išskrido į Kanadą, kur pradės savo koncertų gastroles.

Pabaltiečių festivalis bus rugsėjo 23 Garden State Arts centre New Jersey. Iš lietuvių pusės pasirodys Perkūno choras, moterų kvartetas Vilija ir trys tautinių šokių ansambliai: Aušrinė iš Philadelphia, Liepsna iš Elizabetho ir Tryptinis iš New Yorko. Taip pat organizuojama dailės ir tautodailės paroda.

Pakeitęs adresą, neužmiršk pridėti ir senąjį.

Dešimtai dailės parodai rengti komitetas posėdžiavo rugpiūčio 31 Kultūros Židiny. Šioje parodoje numatoma surengti tautodailės skyrių, kuris bus eksponuotas posėdžių menėje. Pačioje parodoje bus pagerbtas šiais metais miręs dail. K. Simonis ir dail. Adomas Varnas, kurių sausio 1 sulaukia šimto metų. Sekmadienį, parodą uždariant, bus koncertas ir paskaita. Paskaitą skaitys dr. V. Maciūnas, koncertą atliks vargonų virtuozas Albinas Prižgintas. Į salę bus atgabenti vargonai ir pastatyti scenoje. Taip pat toje programoje dalyvauja rašytojas Liudas Dovydėnas iš Scranton, Pa. Paroda vyks vasario 10 ir 11 Kultūros Židiny. Komitetas pageidauja, kad šioje parodoje dalyvautų visi ankstesnių parodų dalyviai. Tiriamos sąlygos, kad būtų galima išleisti didesnę leidinį. Taip pat rūpinamasi ir premijom, jom ieškoma mecenatų.

Jonas Rūtenis, N.Y. Lietuvių Dailininkų Sąjungos pirmininkas, apie rugsėjo vidurį išsiskelė gyventi į Cape Codą, kur nusipirko namus.

Organizuojamas autobusas į pabaltiečių meno festivalį, kuris bus rugsėjo 23 Garden State Arts centre Holmdel, N.J. Registruotis pas Marytę Shalins, tel. 296-2244

ANGELŲ KARALIENĖS PARAPIJAI 90 METŲ

Brooklyno Angelų Karalienės parapija rugsėjo 17 su didėle iškilminga mini 90 metų sukaktį. Tai pati seniausia lietuvių parapija New Yorke ir viena iš seniausių visoje Amerikoje. Jos bažnyčia stovi So. 4 ir Roebling gatvių sankryžoje. Iš tos parapijos susidarė kitos lietuviškos parapijos — Apeišikimo, Šv. Jurgio — Brooklyne, Maspeth — Viešpaties Atsimainymo, Manhattane — Aušros Vartų.

Atverskime senus istorijos puslapius, pažiūrėkime, kaip tie pirmieji lietuviai imigrantai čia rinkdavosi į bažnyčią, kaip jie giedodavo, gindavo savo teises, kai jas paliesdavo lenkai. Į dabartinę Angelų Karalienės bažnyčią susirinkdavo tiek daug žmonių, kad užtvendavo ir gatvę. Visi norėjo glausiti prie lietuviškos parapijos. Tai ir priverė organizuoti naujas kaimynines parapijas, kad visi sutiltų bažnyčioje.

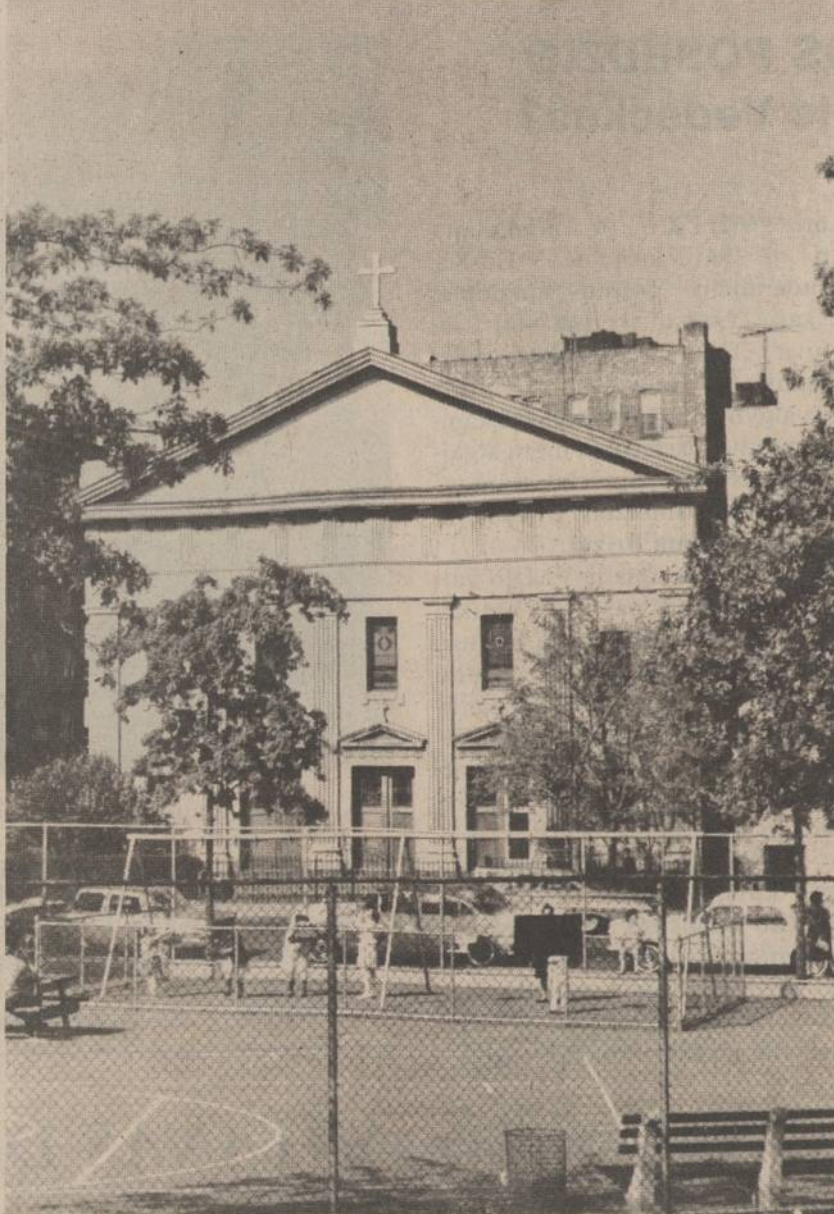
MASPETH, N.Y.

Tautos šventė V. Atsimainymo parapijoje bus iškilmingai paminėta rugsėjo 10, šį sekmadienį. Lietuvos intencija iškilmingas mišias aukos kun. Pranas Bulovas, giedos parapijos choras, vadovaujamas muziko Vytauto Kerbelio, pamokslą pasakys kun. Stasys Raila. Visi kviečiami dalyvauti.

Už persekiojamą Bažnyčią čia buvo melstasi parapijos globėjo šventėje.

Ozone Park išnuojamas butas iš 5 kambarių prie gero susisiekimo. Tel. VI 5-6722.

Richmond Hill parduodamas gražiai ir moderniškai įrengtas dviejų šeimų namas, turįs po 6 kambarius kiekviename aukšte. Vėsintuvai ir kiti įrengimai paliekami. Privatus kiemas automobiliui. Prašoma kaina 54,000 dol. Skambinti vakarais telef. 846-1286.

Angelų Karalienės parapijos bažnyčia Brooklyne. Kliše paimta iš jubiliejinio leidinio.

nyčią susirinkdavo tiek daug žmonių, kad užtvendavo ir gatvę. Visi norėjo glausiti prie lietuviškos parapijos. Tai ir priverė organizuoti naujas kaimynines parapijas, kad visi sutiltų bažnyčioje.

Pirmieji lietuviai New Yorke

Lietuviai į Ameriką ėmė gausiau emigruoti tik praeito amžiaus antroje pusėje, ypač po 1863 metų sukilimo. Daugiau prakeliaudavo tolyn, į Pensilvaniją arba į Chicagą. Kun. A. Žilinskas "Amerikos Lietuviuose" rašo, kad 1871 New York'e buvo lietuvių dvi šeimos ir keliolika nevedusių vyrų.

Pirmoji lietuviška draugija

1875 jie įsteigė Šv. Kazimiero savišalpinę draugiją, kurion įsirašė septyni nariai. Tai buvo pirmoji grynai lietuviška organizacija visoje Amerikoje.

Ši draugija jau norėjo organizuoti lietuvišką parapiją, bet lietuvių buvo mažai. Reikėjo tartis su lenkais. Ir lenkam sunkiai sekėsi, ir jų buvo mažai. Tada susidėjo su vokiečiais ir 1878 suorganizavo Bendrą Draugiją — Allgemeiner Verein. Draugija nusipirko net namus. Lietuviam ir lenkam buvo pradėtos bendros pamaldos, tačiau draugija greitai iširo, nes lenkai nenorėjo lietuvių pripažinti lygių teisių.

Atsiskiria nuo lenkų

Teko atsiskirti nuo lenkų. Lenkai negrąžino nei lietuvių įdėtų pinigų. Lietuviai 1884 suorganizavo naują draugiją — "Švenčiausios Traicės Lietuviškos Parapijos Draugystė".

kos Parapijos Draugystė. Ji atidavė visus savo turimus pinigus ir draudimą, kurį gavo už sugedusius daiktus.

Pirmos pamaldos

Brooklyno lietuviai 1888 nusipirkame sklype už 5000 dol. pastatė rūšį ir ten tą pačių metų gruodžio 2 atlaikė pirmas pamaldas.

Atrodė, kad pasiseks ant pamatų ir rūšio pastatyti naują bažnyčią, bet čia įsikišo New Yorko lietuviai. Švč. Traicės Lietuviškos Parapijos Draugystės nariai ėmė kištis į šios parapijos reikalus. Kilo nesutarimai. Nesutarus nepajėgė mokėti skolų. Teko parduoti rūšį.

Organizuojasi iš naujo

Netekę bažnyčios, vėl ėmė organizuotis. Iniciatyvos ėmėsi Šv. Juozapo savišalpinė draugija, kuri Brooklyne buvo įsikūrusi 1886. Ši draugija 1894 sušaukė visų Brooklyno lietuviškų draugijų susirinkimą. Buvo nutarta iš naujo organizuoti lietuvišką parapiją. Išrinko komitetą, kuris nuoširdžiai dirbo, telkdamas lietuvius į savo parapiją. 1895 parapija jau turėjo 190 narių ir banke 1,021 dol.

1895 lapkričio 24 susirinkimas nutarė naują parapiją pavadinti "Švenčiausios Panelės Marijos Aniolų Karalienės" vardu. Pamaldos būdavo patalpose, esančiose 214 Grand Street. Pakvietė kunigą V. Kriaučiūną.

Kol jis atvyko, naujos parapijos reikalus tvarkė Brooklyno vyskupo kancleris kun. George Mundelein. Jis pradėjo parapijos naujas metrikų knygas. Jo ranka pirmas krikšto metrikas buvo surašytas 1895 gruodžio 25. Šis kun. G. Mundelein vėliau buvo garsenybė — buvo Chicagos kardinolas.

Atvykęs kun. V. Kriaučiūnas neilgai vadovavo parapijai. Jis mirė 1898 spalio 12. Skubiai reikėjo ieškoti kito kunigo, nes lietuviai tų pačių metų rugsėjo 8 buvo nutarę pirkti episkopalų bažnyčią, kuri buvo So. 4 ir Roebling gatvių sankryžoje. Už bažnyčią buvo suderėta 33,000 dol.

Vyskupui leidus, iš Philadelphia atvyko kun. A. Milukas. Jis atvyko 1899 balandžio 9 ir klebono pareigas ėjo iki 1900 vasario 11, kada vėl grįžo į Philadelphia.

Kun. A. Milukas nusipirko episkopalų bažnyčią, ją aptvarkė ir 1899 spalio 29 pašventino.

Kun. A. Varnagirio darbai

Kun. A. Milukui išvažiavus, klebonu buvo paskirtas kun. Vincas Varnagiris, kun. Antano Varnagirio brolio sūnus. Jis parapijai vadovavo nuo 1900 iki 1914 metų. Nors parapiečiai jo ir nelabai mėgo, bet jis daug padarė: nusipirko klebonijai namą, įrengė mokyklą, kuri veikė nuo 1907 iki 1923. Mokykloje mokėsi apie 150 vaikų, buvo keturi skyriai, įrengė vargonus, 1914 nugriovė Bažnyčios priekį ir pastatė dabartinį fasadą. (p.j.)

(Bus daugiau)

VISI KVIEČIAM! . . .

ANTRĄ RYTINIO PAKRAŠČIO PABALTIEČIŲ FESTIVALĮ

ŠEŠTADIENĮ, RUGSĖJO 23
 GARDEN STATE ARTS CENTRE
 PRIE GARDEN STATE PARKWAY,
 EXIT 116, HOLMDEL, N.J.

PLAZA PROGRAMA 1 val. popiet

- Jaunimo dainos ir šokiai
- Skandinavų šokėjų pasirodymas
- Liaudies ir modernaus meno paroda
- Tipiški pabaltiečių valgiai

SCENOS PROGRAMA 5 val. popiet

- Lietuvių šokių ir dainų pyne atlieka "Liepsna", "Tryptinis" ir "Aušrinė" šokėjų grupės, "Vilijos" moterų kvartetas ir "Perkūno" vyrų choras
- Latvių "Kolibri" liaudies ansamblis
- Estų moterų gimnastika, tenoras ir pianistai

BILIETAI — \$ 8, 6, 5, 4, 3 — gaunami pas Reginą Melinienę, 13 Fawn Dr., Matawan, N.J. 07747, tel. - 201 566-0761

Visi maloniai kviečiami į

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMĄ

š.m. rugsėjo 10 Apeišikimo parapijos bažnyčioje ir salėje (North 5 ir Havemeyer St. kampas) iškilmingos mišios 11 val.

Akademija 12:30 v. popiet

Kalbą pasakys rašytojas VYTAUTAS VOLERTAS

Programoje dalyvauja: Apeišikimo parapijos choras, vadovaujamas VIKTORO RALIO, ir solistai LEONARDAS RALYS ir MEČYS RAZGAITIS

Savo kūrybą skaitys rašytojas PAULIUS JURKUS

Iki malonaus pasimatymo!

Apeišikimo parapija
 JAV LB I-ji apylinkė

L.D.K. Birutės Draugijos New Yorko skyrius
 rugsėjo 16, šeštadienį, 7 v.v. Kultūros Židiny

rengia

VAKARĄ

su DR. GIEDRIAUS KLIVEČKOS paskaita

Po paskaitos svečių pabendravimas ir kavutė

Įėjimo auka — 3 dol.

Rengėjos maloniai kviečia visus atsilankyti